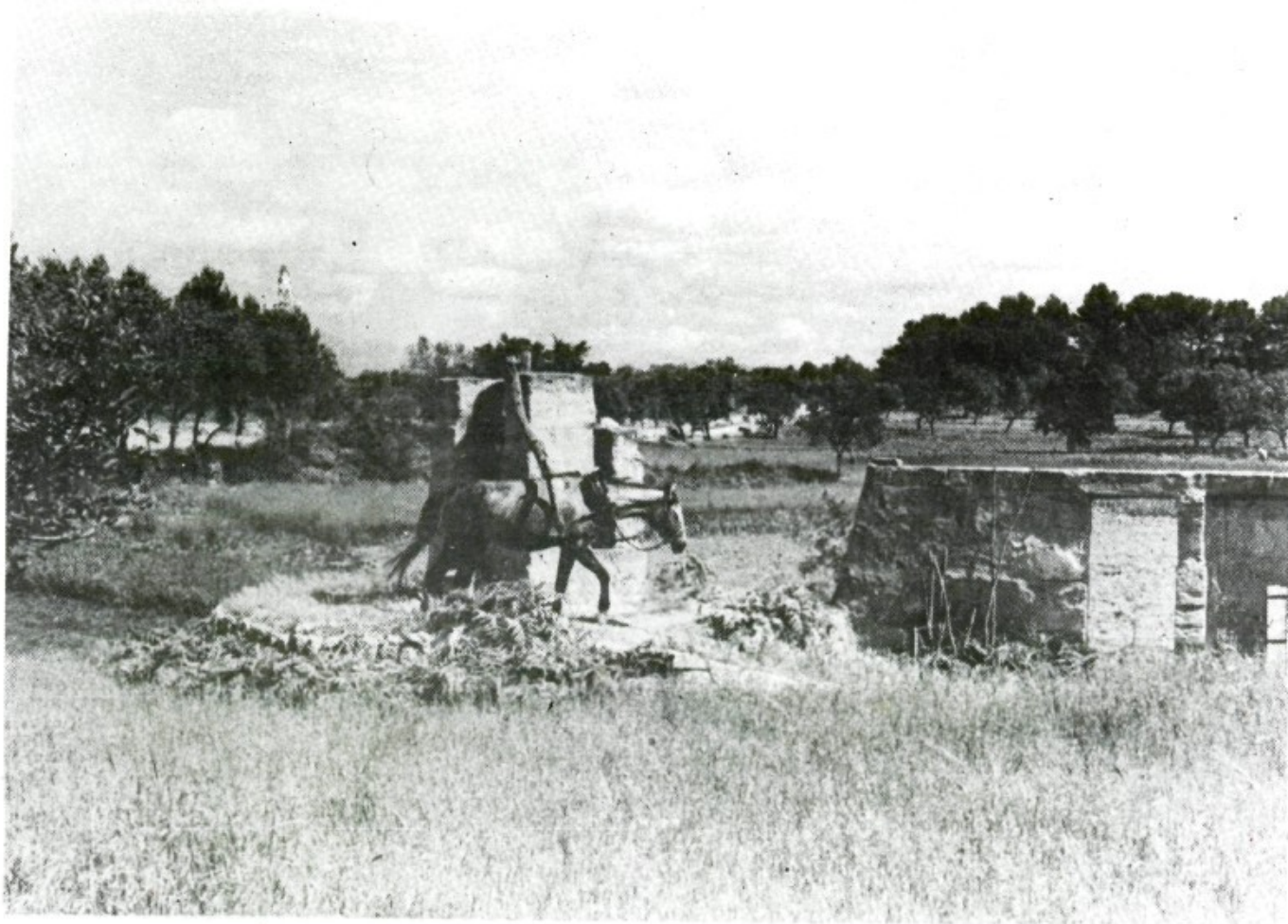

ES SAIG

ALGAIDA - Núm. 103 - 104 JULIOL - AGOST de 1989 - Preu: 100 ptes.

Una estampa que ja fa temps va desaparèixer dels nostres camps és aquesta que vos oferim. La fotografia d'En Joan Balaguer ens fa tornar un bon grapat d'anys enrera i ens transporta a un ritme de vida completament distint de l'actual.

EDITORIAL

REFLEXIO CIVICA

Diuen que en certa ocasió va arribar a un poblet un mestre nou que no era ni coix ni geperut ni mancat o afortunat de cap membre del seu cos i la gent no hi podia donar passada ni s'ho acabava de creure. Estava tan avesada a tenir un mestre esguerrat de part o banda que no entrava dins els seus càlculs la possibilitat d'un mestre "normal".

Acabam de viure una altra campanya electoral i unes eleccions, aquesta vegada al Parlament Europeu. La campanya va anar precedida de maniobres polítiques que brutejaven de per tots costats, la campanya pròpiament dita no va ser gaire edificant i les seqüeles en forma d'acusacions, insults i grosseries encara duren. Vos convidaríem a recapacitar sobre tot això que hem pogut viure i a cercar d'entre els polítics que hi han intervingut els que més s'acostin a la "normalitat". Perquè aviat ens passarà com als habitants d'aquell poblet que citàvem al principi: veure un polític condret ens semblarà una cosa miraculosa.

Ha arribat l'estiu i comença a fer molta calor; aquesta calor ja ha pres possessió de l'ambient i dins moltes cases s'hi ha establert i s'hi troba absolutament consolidada. Com consolidada està entre la classe política una actitud grollera i desqualificadora que no fa més que desprestigiar els qui l'utilitzen. I el resultat és que una molt considerable part de l'electorat s'hagi abstingut de participar i una altra part també considerable s'hagi decidit per donar el seu vot al més pallasso de tots els candidats. És clar que això no és desitjable ni és correcte, però un pagès sap que si sembla un camp de veces no pot esperar que hi neixi un bon blat.

Ja sabem que molts de polítics són una nul·litat, però, com que són una nul·litat imprescindible, procurem triar sempre els més condrets, els més "normals".

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M.495.1980

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador. Petra.

ES SAIG només es responsabilitza de l'editorial.

Dirigeix: Deifí Mulet

Administra: Llorenç Oliver

Mecanografia: Mireia Mulet

Col·laboren: Andreu Oliver, Pere Mulet,
Alexandre Pizà, Joan Trobat, Joan Mulet,
Biel Sastre, Guillem Andreu, Xesc Oliver,
Miquel Fiolet, Víctor Andreu, Víctor Mulet,
Miquel Serra, Biel Bibiloni.

CALAIX DE SASTRE

Els moscards d'enguany, Senyor,
 tenen es barram d'ullastre;
 fiquen es bec dins sa pasta
 i xuclen sa sang millor.

(Cançó popular)

Qui és de mel, els moscards se'l mengen. Això pontifica la dita popular. D'altra banda, els naturalistes han comprovat que els moscards no xuclen la sang blava. Vet aquí, per tant, que les picades dels meus braços i cames posen en evidència la meva condició vulgar. De mel, però vulgar.

No en tenc dades estadístiques fidedignes. No sé per què el padró d'habitants no inclou, sobre cadascun de nosaltres, la resposta a pregunta tan transcendental: Quantes vegades cada nit a vostè el piquen els moscards? Però aventur que som molts els que veim pertorbada la nostra tranquil·litat pel zzzzzzzzz... amenaçador dels míssils moscarders.

Els estratègies de la guerra lloen l'eficàcia d'una aviació ben preparada. De moment, en el combat diari, vaig acumulant derrota rera derrota. Ja he provat tota casta d'armes defensives: químiques -esprais contaminadors; elèctriques -inútils pastilletes blau cel; naturals -romàntiques alfabegueres; mecàniques -ridículs moviments de boxa;... Totes amb el mateix desolador resultat. Fins i tot la desesperada mambelleta dirigida a l'enemic ja disposat a consumir el seu atac, no té d'altra conseqüència que la vermellor de les meves galtes: l'una, per la contundència del cop; l'altra, per l'empegueïment de la derrota humiliant.

Allò que no pot la matèria, que ho salvi l'esperit. A desgrat de contradir públicament els meus sòlids principis ateus, faig aquest escrit a manera de conjur contra les forces diabòliques que ara ens dominen. Per llegir-lo, l'escrit, en veu ben alta, tan alta que els moscards fugin com un llamp, pensant-se que trona. Per utilitzar-lo, conjuntament amb la resta de la revista, per esclafar els moscards contra la paret. Així, aquells que diuen que ES SAIG només serveix per a entreteniment de xafarders desenfeïnats, mostraran el llautó.

EN CALAIX DESASTRE

M'HAN DIT QUE DIUEN

Ja comentàrem el mes passat que la campanya per a les eleccions "europees" despertava molt poc interès, i així es va veure amb l'abstenció que hi hagué. Però ara recordam que un capvespre, abans de les eleccions, a Plaça hi havia bastanta gent "mudada", i una persona curiosa els va demanar a veure a on anaven, i la resposta fou que anaven a fer "Palma de noche". Resulta que anaven a un mitin, el d'en Fraga, però lo curiós és que després, quan hem sentit comentar això, hi hagué qui deia: "No mos hauria de sentir Es Sord".

I al nostre poble només li mancava un Pub a foravila per veure més carreres amb motos i, sobretot, motorets. Ja hi ha hagut més d'un parell d'esclats, però, de moment, no gaire greus, i esperem que segueixi així. Els qui han perdut la tranquil·litat del tot són els veïnats de per Sa Quarterada i Can Carrintar (el carrer de Palma ja no en tenia gens, de tranquil·litat). Ara els comentaris són a veure si durarà molt o poc, si en obrin Es Bar, també com a Pub, hi haurà clientela per a tots, etc. etc.

El que hem tornat a sentir entre gent major del poble, i quan deim "major" ens referim a persones d'una cinquantena d'anys, és la necessitat de posar remei al merder del poble els vespres, a partir de la una de la nit. Aquests anys passats parlàvem sobretot de Sa Plaça i els seus voltants, però ara ja és tot el poble que pateix aquests problemes. Els qui ho tenen més malament són els qui dormen a la part del carrer, que a més del renou dels motors que fan carreres, senten la música dels Pubs o de les ràdios dels cotxes que s'aturen, obrin portes i música a tope, com si el poble en aquells moments de la nit fos tot seu... És el que diu la gent que l'endemà s'ha d'aixecar: ells poden dormir tot el matí. Repetim, hem tornat a sentir comentaris molt forts, parlant d'aturar-ho de mala manera. També hem sentit qui confia en el nou batle perquè ho arregli.

Per cert, ara que hem parlat de batles, voldriem des d'aquesta secció despedir el sortint i donar la benvinguda al nou. Volem suposar que l'antipatia que el batle vell tenia p'Es Saig no és deguda a cap comentari d'aquest Sord; i si ho és, mira, mala sort, que pensi que es va fer sense mala intenció. Al batle nou, a més de donar-li la benvinguda com a cap del poble i desitjar-li un govern tranquil i amb moltes millores, voldriem dir-li que ja des d'ara s'ha d'acostumar a les crítiques, que mai són per la persona, sinó pel càrrec que ocupa, que un càrrec polític comporta això. Esperam que ho entengui, perquè el sortint, amb molts d'anys de "rodatge", sembla que no ha arribat a pair mai certes crítiques, que es feien al batle i no a la persona que era el batle en aquells moments. Bé, confiem en el bon criteri, i li recordam, a n'Esteve, que aquesta publicació està al servei de tot el poble, començant per ell.

I, ja des d'ara, li volem oferir aquestes planes perquè intenti "educar" la gent, que malgrat la recollida de fems segueix tirant bosses de fems i trastos vells per foravila. El que molta gent no té gaire clar és com ho ha de fer perquè se'n duguin els trastos de ferro per tirar, sobretot electrodomèstics com cuines, geleres o rentadores. Seria bo que l'Ajuntament tornàs a repetir les normes per la retirada d'aquests objectes, i així no hi hauria excusa pels qui ho tiren a una vorera.

Hem de reconèixer que l'orella bona que ens queda està perdent capacitat, ja que darrerament ens passen moltes coses per alt. Per exemple, l'Assemblea de futbol: hem sentit parlar de DUES assemblees, però a ningú li hem agafat res del que allà es va tractar, només que es parla d'una comissió gestora, diuen si no hi ha president, que el de l'any passat ja s'ha cansat,.. i poca cosa més. Igual ens ha passat amb els caçadors, que quan ens hem donat compte ja han repartit els carnets, i qualsevol dia partiran a caçar; suposam que per omplir els carnets i fer les pissarres han fet qualque sopar, però és el que hem dit abans: no sentim quasi res, darrerament.

Del que sí hem sentit a dir qualque cosa és del concurs que l'Ajuntament ha convocat per pintar els retrats dels dos fills il·lustres o predilectes que volen fer: En Pere Capellà i el Pare Munar. Hi ha qui no veu clar el sistema: això de donar un parell de fotografies a certs pintots del poble i dir-los que facin un pressupost per fer els dos retrats, sembla una mica absurd. Segurament no és el primer poble, ni l'únic, que es troba amb aquest problema, i no hauria estat malament demanar opinió o consell d'altres indrets, a veure com ho havien resolt. Segurament anirà bé, perquè sempre hi va bé, això, però a lo millor n'haurem de tornar a parlar més endavant.

Les festes de Sant Jaume ja són aquí, com qui diu. Encara no s'ha parlat molt dels programes, però sembla que no variaran massa en relació als anys passats. El que hem sentit són comentaris que troben molt alt el pressupost que l'Ajuntament hi dedica; parlen de milions i això, per Algaida, són paraules majors.

Ja ve de fa un parell d'anys, però darrerament sembla que s'ha accentuat la impressió de que el poble està invadit de gent externa. Es veuen moltes cares noves, molts d'al.lots que parlen castellà, i els algaidins encara no ho fan això de parlar castellà. Diuen que Ses Escoles d'Algaida han augmentat molt la matrícula, fins a tenir problemes d'espai, i és degut a gent que té un xalet (o "casita de aperos"), generalment per Ses Maioles, però també per Son Radó i altres llocs, i que han descobert que a Algaida els seus fills poden assistir a escola gratuïta, amb transport escolar gratuït, i tot això sense pagar cap duro a l'Ajuntament, ja que normalment la seva caseta no està d'alta ni existeix per efectes recaudatoris. És una altra feina que el nou batle podria agafar seriosament, ja que així els algaidins que pagam els nostres impostos, o bé ens veuríem alleugerits -cosa que no esperam-, o tendríem més prestacions de caire social. Hem dit de caire social, perquè si les millores es tradueixen en ambulàncies que no funcionen o cotxes pels municipals que anirien millor a peu, no importà recaudar més.

Sentirem a dir que el nou batle (és per demés, sempre anam a parar allà mateix) pensava resoldre el problema circulatori adquirint un parell de braons, o "cepos" per entendre'ns, pels cotxes. Som molts els qui pensam que seria millor vigilar les velocitats i les renous i tantes i tantes coses, sense aquests aparells. Bastaria que els municipals avisassin un poc els conductors, i moltes coses s'arreglarien.

UN SORD

L'ORGUE d'ALGAIDA

Com a la majoria d'esglésies amb bastants de segles d'existència no podem parlar d'un orgue sinó de distints orgues.

Primer orgue

La primera notícia que hem trobat és de 1582. El Llibre de Consells, el 25 de març, anomena a "Mestre Cifre per sonar l'orgue".

A la mort d'aquest organista l'instrument va quedar mut uns quants anys: "Ja sabeu que per l'absència de Mtre. Cifre, que sia al cel, lo orga que tenim assí resta sens tenir qui lo toc a les festes solemnes per la agonia del culto divino, i així com per aquest negoci no és cosa que eu sàpia fer tot gènere de persones..." (22 gener 1590).

"L'orgue està sense sonar i s'hauria d'adobar a més de contractar qui el toqui". (31 desembre 1595).

A 1613 se paguen 5 lliures a Mateu Mulet, organista.

Aquest primer instrument es manté fins a 1650 quan, per haver-ne instal·lat un de nou, és posat a la venda: "Nos han venguts a comprar los orgues vells los pares de Sant Agustí". Es dona poder per vendre'ls i destinar els diners a comprar cera.

Això em fa pensar que es tractava d'un instrument petit, lo que se'n diu un positiu. Pensem que en aquell temps l'església era com mitja. Només tenia tres capelles per banda.

Segon orgue

El 29 de juliol de 1646 trobam al Llibre d'Actes: "Se proposa a V. M. que los orgues estan desviat (sic) i són molt dolents... si farem uns orgues nous que convenga a la nostra vila i si farem alguna cosa que falta a la església i que si mon Sr. ve a visitar no mos dona una correcció..."

Se refereix a la visita Pastoral del Bisbe que llavors tenia poder per posar multes a l'Ajuntament si trobava alguna cosa a l'església que no estàs en condicions.

"Fonc conlús per tot lo sobre dit Consell que los honors Jurats tinguen

poder de fer orguens nous condecents per la nostra església aconsellant-se amb persones pràctiques i les més antigues de esta vila i pugen concretar-se a tota utilitat de la nostra vila" (id).

Per pagar-lo, el 6 de gener de 1647 se decideix: "Se fassa mig tall de l'obra de l'església i los diners del Rafalet s'apliquin per fer lo orgue conforme altra determinació del Consell i no es puguin gastar per altra cosa".

Com a curiositat, un tal Francesc Socies ofereix 150 lliures per pagar l'orgue a condició que sigui lliure de talles i contribucions fins haver rescatat les 150 lliures. S'accepta l'ofertament.

Encara que no haguem trobat el contracte sabem que l'orguener fou Mestre Guillem Barrera. Entre agost de 1647 i desembre de l'any següent li fan fins a deu pagaments.

L'Ajuntament començà per llogar-li una casa a Algaida. "A Antoni Barceló 5 lliures i són per la mitja anyada de les cases seves tenen llogades los honors Jurats per los mestres qui fan lo orgue". (15 maig 1646).

De la gran quantitat de pagaments que trobam, prop de cinquanta, es pot deduir, entre altres coses, que l'orgue fou construït íntegrament a Algaida, fins i tot els tubs. "A Miquel Riera, traginer de Manacor, 16 sous i 8 diners i són per lo port d'estany i plom i posts de sapí i ferramenta per lo orga". (28 febrer 1648).

"A Jeroni Roig, Pre. beneficiat de la Seu i organista, 9 lliures i 10 sous i són a compliment de tot lo estany que compraren a dit Roig per lo orga". (28 febrer 1648).

"A la Sra. Joana Llobet, apotecari, 8 sous i 6 diners, són per lo valor de tres unces d'argent viu per soldar los canons de l'orgue". (4 maig 1648).

"A Ant. Company i Ant. Prats Munar tres lliures, un sou i vuit diners i són per lo port dels motlos de fer els canons del orga i port d'altres coses". (15 març 1648).

"A Josep Barceló, fuster, 2 lliures i són per dues peces de morer per servici de l'orgue". (2 maig 1648).

"A Baltasar Antich, ferrer, per feina de son ofici per lo orgue: 2 lliures". (23 maig 1648). En un altre albarà al mateix s'especifica: "açò és, claus i tatxes".

Mestre Guillem Barrera deixà l'orgue enllestit en uns deu mesos. "Se proposa a Vs. Ms. que Mestre Guillem Barrera, organista, nos ha avisats que vindrà per resoldre lo orgue i havem de menester casa per aposentar-lo i donar-li

i són per la cavalcadura que ha portat lo Pare Fra Pizà i menjar per aquella quan vingué a veure lo orgue si era rebedor". (10 juliol 1648).

Com era habitual al segle XVII la cara de l'orgue es tancava amb unes portes pintades o una cortina que s'enrodillava perquè no entràs pols als tubs. A Algaida, per la seva situació al cor, s'adoptà la segona solució: "A Pere Joan Aguiló, botiguer, 2 lliures, 7 sous i 4 diners i són per lo valor de cinc canes i dos pams de fil blau per la cortina de l'orgue". (4 març 1648).

Als anys següents a la construcció d'aquest segon instrument trobam com a organista Antoni Moll, Pre. Se li pagaven 5 lliures cada any.

Per aquesta època veim que l'instrument es cuida molt:

1655: "que se fassa una mitjanada amb una porta a les manxes de l'orgue per estar amb més comoditat".

1667: "Per la O del cor (se refereix a la claraboia) entra aigua i danya los orguens". Se demana pressupost per decidir si es tanca de vidre o de mitjans. Afortunadament preval el bon gust i s'hi posaren vidres.

D'aquest orgue ens queden bastants de tubs, sobretot els de façana, alguns d'ells amb relleus molt sobris com correspon al barroc primitiu. Aquests tubs de cara llavors sonaven casi tots, fins i tot al castell superior, llevat dels deu més petits.

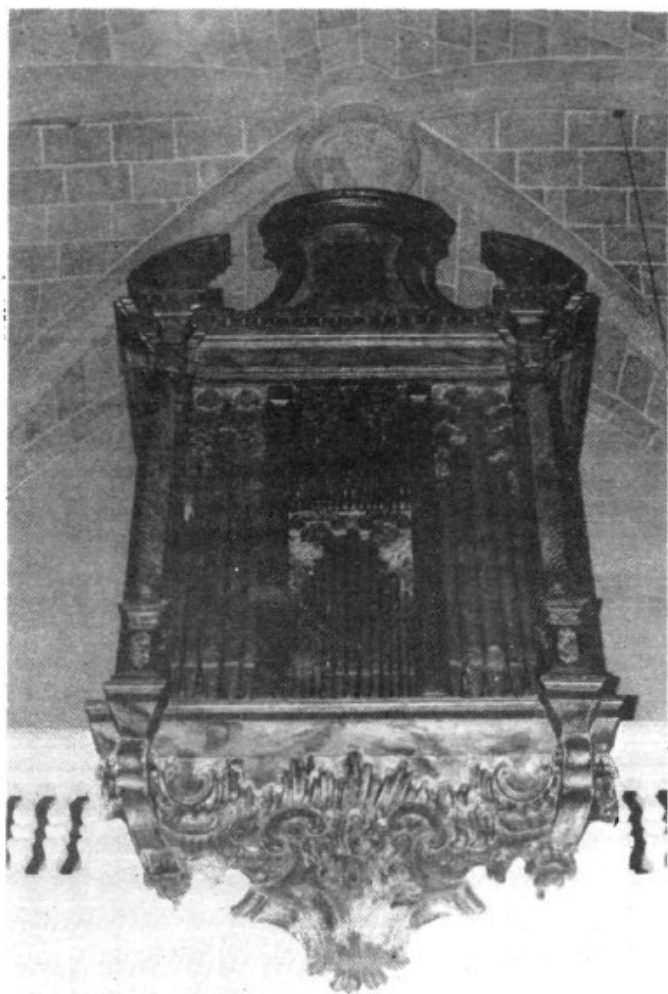
Però sobretot ens queda la seva hermosa caixa, obra única dins l'orgueneria mallorquina, que ha merescut figurar en el llibre "El Órgano Español" (Actas del II Congreso Español de Órgano) com a il·lustració a l'inventari dels orgues de Mallorca que presentàrem fa dos anys.

Aquesta caixa, emperò, era més baixa. Començava a nivell del trespòl i no damunt la barandilla. Tampoc no era tan fonda, ja que l'instrument era més petit.

Acústicament era l'orgue típic del Renaixement format exclusivament pel "Plenum" que era a vuit canons per tecla la mà dreta i cinc l'esquerra. Tenia uns 280 tubs repartits entre tres o quatre registres no partits.

Tercer orgue

Al cap de cent anys de la seva construcció l'instrument devia haver de me-

menjar i per un altre que havem de fer venir per rebre lo orgue si és rebedor". (20 juny 1648).

Això vol dir que l'orgue estava pràcticament acabat, només mancava el vist i plau del "perito" examinador.

Aquest seria Fra Vicenç Pizà, dominic, famós orguener, constructor dels orgues del cor de la Seu (que avui es troba al Convent de Sineu) i del cor de Sant Domingo (avui a Banyalbufar). "35 sous

nester mà de mestre. A 1745 se paguen "10 lliures a Damià Caimari, fuster, per haver 'remendat' lo orga de la present vila". A 1753 al mateix Caimari se li paguen altres "10 lliures per adobar l'orgue". (Aquest Caimari és l'últim membre de la coneguda família d'orgueners mallorquins constructors, entre d'altres, dels orgues dels Socors i Sant Nicolau de Ciutat).

Però se veu que feia falta qualche cosa més que "remendos" i adobs. I si al segon orgue la iniciativa partí de l'Ajuntament, per por d'una multa del Bisbe, aquesta vegada sortí del Rector.

Ho era aleshores D. Francesc Tugores, natural de Sineu. Ja havia acabat la seva gran obra: la construcció de la capella del Roser, on està enterrat.

Trobam al Llibre d'Actes de l'Ajuntament:

"Dia vuit de setembre de lo any 1770.

En nom de Déu Nostre Senyor i de la sua Divina Gràcia amèn. Congregats i ajuntats en la Sala de la Universitat i Vila de Algaida lo honor Matheu Ribes, Balle Real lo corrent any de dita Vila, los honors Damià Mulet "Gi", Miquel Thomàs "Veiet", Pere Ribes i Rafel Pou, regidors dit any de la mateixa, amb intervenció de los honors Gaspar Mascarró i Damià Muler "Pau", Diputats, i Miquel Cerdà, Personero lo present any en ella; i primerament fet silenci, fons proposat per lo honor Damià Mulet, Regidor Decano, la proposició següent:

Molt honor i savi Ajuntament: Lo perquè se ha fet ajuntar a totes voses Mercès és per a dir-los que el Senyor Dr. Francesc Tugores, Pre. i Rector de la present Vila, ha fer venir a esta vila a Jordi Bosch, orguer, per efecte de que tractàssem de la composició de l'orgue de esta Vila, i que és vingut per la resposta i així respecte que el Senyor Rector diu que pagarà mitat de tot el cost de dit orgue, trob que seria convenient que es fes el remendo així com diu dit Bosch, qui demana 500 lliures i de este modo seria una obra perfecta i de utilitat, i la Vila sols deuria pagar 250 ll. i així Vs. Ms. com veuen el dit Bosch se obliga fer tot lo que té escrit al Sr. Rector ab carta dels 4 corrents que se és ensenyada i llegida a Vs. Ms. i queden de ella enterats, puis el dit Bosch és subjecte dels més capassos de Espanya i se parla

si se'n anirà a fora, i tenint nosaltres lo orgue tan inútil, trob per moltes raons és convenient el que se faça segons lo que se nos escriu dit Bosch. I així Vs. Ms. aconsellaran lo faedor.

Sobre la qual proposició han discorreguts los vots i parers de un en altre, ut moris est, i fons votat, conlús i determinat per tota la dita Junta, nemine discrepante, que s'adobin i componguen los orgues i manxes de esta vila ab lo modo que expressa dit Bosch ab la citada carta i esta se inseresca original ab ajuntament i la vila pagarà mitat de les 500 lliures que diu és son valor dit Bosch, les remanents les satisfarà lo dit Sr. Rector de esta vila, puis així nos lo ha promès i se és obligat per el degut culto Divino, ben entès que en lo llibre de talla general de lo any pròxim vinent, se augmentarà un sou per cent per satisfacció de les antedites 250 lliures i en lo modo susdit lo acordaren dits honorables Regidors i lo firmaren de ses pròpies mans de que don fe.

Mateu Ribes, Balle R.

Davant de mi

Pere Antoni Munar, Not. i Secretari"

La carta citada de Jordi Bosch, que es troba efectivament cosida al Llibre d'Actes, diu així:

"Sor. Rr. i Muy Sor. mio:

El Mt. Rent. P. Por. de Snt. Domingo, P. Pd. Terrassa, i el P. Vicari me han empenyat para que logria V. Md. la promptitud i conveniència possible sobre el adobar lo Orga i lo mateix me insinua de orde de V. Md. el Sor. Vicari.

Lo he recapacitat i se me ha ocurrit lo següent:

Pnt. Se han de fer de nou i de metall los canons de fusta que té dit orga en el registre de la Octava.

Los canons del Ple i Flautat se provaran cada un de per si i los que se enquantraran defectuosos i incorregibles se feren de nou.

Dit Ple corre a vuit canons per tecla la mà dreta i cinc o sis la esquerra a les quals se anyadiran de nous fins que sia dit Ple a deu canons per tecla en la mà dreta i aiximateix a l'esquerra.

Més se anyadirà un registre de Corneta a cinc veus per tecla la mà dreta, i tres la esquerra tot de metall.

Més se ha de fer nou el Secret, el teclat i corresponents moviments, el qual

Secret, a més de lloc per a la música expressada, li ha de quedar el suficient i preparat per a que qualsevol temps li puguin anyardir un registre de trompeteria.

La Caixa se ha d'alçar a nivell de la balustrada del cor i anyadir-li el corresponent arrancament de escultura, com també a la part del cor se li ha de anyadir l'amplària que se necessita per a los expressats registres.

Les manxes se han de desfer i preparar-les per la part interior com se acostuma en les noves.

Corren a mon càrrec tot lo expressat, es son últim preu cincents lliures.

En quant a la promptitut puc donar principi al Secret, teclat i demés moviments, com també algunes planxes per a los canons nous, la colocació de dita obra, lo més prompte que pot ser, és ser immediata a la de lo Orga de Felanitx.

Es quant puc i dec fer atenent a les moltes atencions que dec a los expressats Ps. de Snt. Domingo, com també lo molt que desig servir a V. Md.

Interim quedo aguardant las suas ordres, i suplic a Déu lo gt. los Ms. as. que desitx.

Llucmajor, 7bre. 4 de 70.

Sor. Dr. Francesch Tugores

Pa. de Algaida.

Bo. L. M. de V. M. son afem. Sedor.

Jordi Bosch

P.D. Som segur en esta de Llucmajor fins el divendres a la nit i lo més llarg fins el dia de Ntra. Sra. de 7bre. en cas se determinan los Sors. Regrs. es necessari passar jo a esta de Algaida per a prendre la mida per el Secret".

Encara que no han aparegut els pagaments que confirmarien l'autoria de Jordi Bosch (hi ha un buit per aquests anys als llibres de Clavariat, tant a l'Arxiu de l'Ajuntament d'Algaida com a l'Arxiu del Regne de Mallorca) es pot afirmar amb certesa que l'orgue sortí de les seves mans. Si l'examinam en profunditat veim que tant la caixa com el secret i els tubs són tal com els descriu l'esmentada carta. Això sense entrar en detalls més tècnics com serien la disposició dels registres, talles, etc.

Fins i tot, al lloc que Jordi Bosch diu que deixarà buit per si li volen

afegir un registre de trompeteria hi trobam un joc de Baixans/Clarins afegit, com consta troquelat a alguns tubs, per Antoni Portell, orguener del segle passat.

I arribam a finals del segle XIX, on comença a tot Europa la decadència de l'Orgue. Amb el gust romàntic ja no són apreciats els Plens, corona de l'orgue i herència del Gòtic. A l'instrument se li demana que insiti l'orquestra. També arribà aquesta moda a Algaida: en lloc de la Corneta s'hi posa un Bordó, meitat de fusta, meitat fet amb tubs tapats de principal. La Corneta (alguns tubs només) passa a ocupar el lloc dels Plens i Cimbolet que desapareixen. L'instrument comença a perdre el caràcter propi del Barroc.

Organistes, segons la capçalera d'un ventall vuit-centista.

Finalment, ja casi als nostres dies, pels finals dels anys cinquanta, es Vicari Joia, el seu darrer organista, va pagar una reforma que, amb tots els respectes per l'estimat D. Miquel Munar, va ser nefasta per l'instrument:

-El Plenum de 10 files quedà reduït a 4.

-La Corneta de 5 es va quedar en 2.

-En lloc dels tubs de bona qualitat, de Guillem Barrera i de Jordi Bosch, apareixen tubs de cartró!

-El teclat partit, propi de l'orgue ibèric, que permet cantar amb una mà mentres l'altra acompanya, ha estat eliminat.

I lo que és pitjor:

-La transmissió directa, de mecànica suspesa, que permet un tocar personal, ràpid i expressiu, va esser substituïda pel desferrat i lent sistema pneumàtic, realitzat amb tubs de plàstic, amb totes les seves complicacions i inconvenients.

Certament vivíem lo que s'ha anomenat "època negra de l'organeria", que al nostre país s'allargà fins passat mig segle. Era impensable una restauració històricament feel. Hauríem d'arribar fins a finals del 60 i primers 70 perquè començassin les restauracions modèliques de Sant Nicolau, Socors, Sant Jeroni.

Després d'aquesta "modernització" l'orgue funcionà uns pocs anys i va haver de ser desmuntat. Avui en dia estaria totalment inservible si no hagués estat per Mn. Nadal Trias que quan era vicari d'Algaida hi va perdre moltes hores.

Si haguéssim de treure una conclusió matemàtica jo diria que actualment l'instrument està per davall del 40% de les seves possibilitats en quant a volum de so. En quant a lleugeresa i qualitat artística està molt més baix: és poc menys que inútil.

Resumint: Estam davant un instrument històric dels més importants de Mallorca, un vertader monument (i com a tal mai hauria d'haver estat profanat) que resumeix les característiques de l'orgue plateresc de Guillem Barrera i de l'orgue barroc de Jordi Bosch.

I malgrat tot l'instrument és recuperable només fent nova la transmissió mecànica i completant els tubs que manquen, que són devers tres-cents, prop de la meitat. El teclat original ja el tenim i bastant ben conservat. Va aparèixer, quan ja el donàvem per perdut, al porxo de la Rectoria, quan feien les obres de la teulada.

Ara és un bon moment per a parlar de restauració: Hi ha més interès que mai per la música antiga i concretament per la d'orgue. Les institucions subventionen les restauracions. I a Mallorca avui hi ha orgueners i restauradors qualificats. Crec que l'instrument s'ho mereix i Algaida també.

Tocador d'arpa, segons la capçalera d'un romanç vuit-centista. (Col. de l'autor.)

Fins aquí el resum de la conferència que vaig fer per Sant Honorat. A rel d'aquella conferència s'organitzà una visita a l'orgue que acabà nomenant una Comissió per a la Restauració de l'orgue on hi estan representades diferents entitats del poble: A més del Rector hi ha representants de l'Ajuntament, de la Banda de Música, de l'Orfeó Castelltix, del Consell Parroquial, de l'Obra Cultural Balear i jo mateix com a coneixedor de l'instrument.

Aquesta Comissió, fins al dia d'avui, ha donat les següents passes: Ha encarregat un Projecte de Restauració a l'orguener Pere Reinés. El pressupost d'aquest projecte puja a uns dos milions. També ha cercat mitjans de finançament: De moment comptam amb aportacions de l'Ajuntament, de la Parròquia, de l'Antiga Associació Jordi Bosch. S'ha demanat també una subvenció a la Comissió Mixta del Patrimoni Històric-Artístic. S'ha demanat col·laboració a diferents artistes per organitzar una subhasta d'art.

La cosa, idò, va per bon camí. Que no s'aturi fins que l'orgue soni.

ANTONI MULET

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

Tal com teníem programat, el mes passat férem l'anunciada excursió a Cala En Gossalba. Tot va anar molt bé, manco l'imprevist que fou haver-la de fer en cotxes particulars, perquè ens havien assegurat que un autocar de grans dimensions no hi voltava. Excés de prudència, en definitiva, perquè poguérem comprovar "in situ" que qualsevol autocar, per gros que sigui, pot girar a l'esplanada del Far de Formentor. L'excursió en si pensam que resultà prou interessant i ens feu passar un dia inoblidable a la solitària i amagada Cala, amb unes aigües netíssimes que convidaven al primer capbussó de l'estiu. Suposam que els 40 excursionistes que visitàrem Cala En Gossalba ens férem el propòsit d'algun dia retornar al paradisiac racó... Tant de bo que la trobem igual de neta i verge de ciment!

40 excursionistes davant l'esplèndida Cala En Gossalba.

Pel dia 16 del present juliol, tal com quedà anunciat el passat mes, tenim prevista l'excursió marítima des del Port d'Alcúdia al Cap d'Es Pinar-Platja de Formentor-Cap de Formentor-Platja d'Es Coll Baix i tornada al Port d'Alcúdia. Per aconseguir un preu assequible de 1.500 ₧ per cap (autocar+barca), haviem calculat que mínimament haviem d'esser 80 els interessats. A hores d'ara (1 de juliol) ja hi ha 90 persones apuntades i segurament algun despistat s'hi afegirà a darrera hora.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Pel mes d'agost vinent, en comptes de la tradicional baixada pel Torrent de Pareis, enguany hem decidit canviar d'itinerari i preparar una Nocturna a Sa Talaia d'Albercutx. Sortida d'Algaida l'horabaixa del dissabte 19 per dormir a dalt de Sa Talaia i veure l'espectacular sortida de sol del diumenge. Després baixada per nedar a Cala Gentil. Els interessats poden preparar pila i sac de dormir.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Durant el mes d'agost també tenim prevista una vetlada amb Recital de Poesia i acompanyament musical que tendria lloc (està per confirmar) al pati posterior del Molí d'En Xina. De tota manera ho anunciarem mitjançant cartells.

NOTES D'ART

Jane Ane, Galeria Ducal. Manacor.

CERAMIQUES. Presenta un gran nombre de peces totes realitzades amb el seu estil característic. No hi ha cap novetat. Vista l'obra i la presentació opinam que aquest tipus d'exposicions són més una mostra de treball de taller que obres individualment concebudes i en aquest sentit presentades. Resulta alarmanant el confusionisme que existeix entre certs ceramistes i galeristes a l'hora de saber-se situar davant el resultat del seu treball i encertar amb el tractament adequat. Com acabament i per il·lustrar aquest comentari, es presenta (amb gran elogi) una peça dins una peixera, amb els peixets donant voltes i voltes, amb els seus colors, tot tan "mono"...

Magdalena Mascaró, Torre de ses Puntes. Manacor.

PINTURA. És aquesta mostra un avanç important dins la trajectòria artística de Magdalena Mascaró, ho veim en els detalls que per insignificants no deixen d'esser indicatius: centrar-se en una referència; les vases, llistons pintats de gris, sense protagonisme, són simplement els límits físics de l'obra. L'obra, que té com a punt de partida el paisatge, s'allunya d'ell, aquest és un pretext per desenvolupar grafismes materialitzats amb enèrgiques línies d'un gestualisme vital. Taques, veladures i sobretot aquests silencis expresats a zones sense pintar, espais plans, van més enllà de la preocupació vital, feliçment quasi oblidada. Si la pintura segueix en aquesta línia segurament veurem el seu vertader món interior; el qual imaginam pletòric de formes, de forta càrrega emotiva, sense càlculs, sense lligams d'acadèmia, sense cuina, sense filtres: obra forta i dura. És tan sols una qüestió de decisió, compromís d'allunyar-se d'una referència esgotada i superada, volent assumir un nou risc. Quasi res.

Jeroni Girard. Bar el Dorado. Artà.

CERAMIQUES i GRAVATS. Més que una exposició és una EXPLOSIÓ... Tot el temperament de Jeroni produeix unes obres que t'arrossegueu, és una allau. Jeroni és directe, personal, i la seva estètica, agradi o no, és decididament autèntica. Recomanam llegir l'entrevista que li fan a la revista d'Artà, Bellpuig, val la pena.

Francisco Fernández i Miquel Segura. Molí d'En Xina. Algaida.

CERAMIQUES i PINTURA. Conjunt d'obres que representen una visió significativa del treball d'aquests artistes. Obres acurades i amb identitat personal. Miquel, en les seves pintures, segueix amb la línia pròpia ja coneguda; ara bé, hi veim una major profunditat i sobrietat que donen a l'obra una presència equilibrada i madura. Francisco ens convida amb les seves ceràmiques a entrar dins el seu particular món ple de subtilesa i serenitat.

EVOLUCIÓ

La intemporalitat pot esser interpretada com a segell de validesa per a una obra; això s'hauria de discutir, però de totes formes el temps és un factor decisiu, únicament cal saber valorar-lo en extensió i en profunditat, és una qüestió de dimensió. Convencionalment el temps (mesurat pel rellotge) produeix una evolució. L'artista no pot caure dins aquesta mena de trampa. La seva valoració del temps l'ha de dur a considerar l'evolució com expressió de la seva pròpia limitació. En aquest cas l'evolució és el resultat d'una suma de temors, convencionalismes i interresos: l'evolució pot ser una regressió (un altre dia podríem comentar els "Renacimientos"). Guanyar temps al temps, en profunditat, és viure diverses maneres

per això cal morir. Dins l'art, l'auto-destrucció és un acte voluntari de contracop a l'evolució.

A qualche lloc hem llegit que antics pintors xinesos, al llarg de la seva vida, canviaven de nom, no era una capritxada, senzillament morien i tornaven a néixer. Així mateix l'evolució, per ésser vàlida, ha d'ésser permanent.

en cas contrari decaden i s'aniria evolucionant i desapareix.

Conjugar tots aquests factors importants menen l'artista a un cert grau d'autoconsumició: quan s'ha acabat, s'ha acabat. És la mort artística, llavors, o tornes a néixer o t'enterres.

VATSARI

EL RACÓ DELS LLIBRES

LA REVOLTA DELS ANIMALS

GEORGE ORWELL

George Orwell -pseudònim d'Eric Blair- és autor, entre altres obres, d'Homenatge a Catalunya (ell va prendre part a la guerra civil espanyola) i Mil nou-cents vuitanta-quatre (que possiblement haureu vist al cinema). Però tal vegada és La revolta dels animals la seva obra més coneguda.

És una sàtira mordaç contra les dictadures que ens narra la revolució que té lloc en una granja on els animals, cansats de viure sota la dictadura del seu amo, es rebel·len. Aquest és expulsat i els animals passen a ser els nous amos, els seus propis amos. Es dicten els manaments contra els humans:

- I: Tot allò que vagi sobre dues potes és un enemic.
- II: Tot allò que vagi sobre quatre potes o tenguí ales és un amic.
- III: Cap animal no portarà robes.
- IV: Cap animal no dormirà en llit.
- V: Cap animal no beurà alcohol.
- VI: Cap animal no matarà un altre animal.
- VII: Tots els animals són iguals.

El problema ve quan algú ha d'ocupar el lloc de l'antic amo en la tasca d'organitzar el mas. Els encarregats de fer-ho seran els porcs, que tenen un nivell intel·lectual superior al de la resta dels animals. Allò que en principi sembla la llibertat dels animals esdevé una nova dictadura encapçalada pels porcs (el simbolisme ja és cuit) i el seu cabdill Napoleó (cuit i servit)

Els manaments sofreixen unes breus modificacions: "Cap animal no dormirà en llit, amb llençols"; "Cap animal no matarà un altre animal, sense causa"; "Cap animal no beurà alcohol, en excés", etc. L'eslògan "quatre potes sí, dues potes no" és substituït per "quatre potes sí, dues potes millor". Al final, només queda un manament: tots els animals són iguals, però alguns animals són més iguals que d'altres.

El possible paral·lelisme amb la vida real, establiu-lo vosaltres mateixos.

VÍCTOR MULET

NOTICIARI

I CONCENTRACIÓ LUL·LISTICA A CURA

El diumenge dia 18 del mes passat es va celebrar a Cura la "I Concentració Lul·lística" organitzada per la Comissió de Cultura del nostre Ajuntament amb la col·laboració de la Societat Arqueològica Lul·liana i l'Escola Lul·lística.

L'acte va iniciar-se amb una missa concelebrada pel Bisbe de Mallorca durant la qual va actuar l'Orfeó Castellitx; també oferiren els seus balls l'Escola de Dansa Mallorquina de Mestre Tomeu Bergas de Lluçmajor.

Després d'un refresc a la porxada de devora l'església, es va celebrar un

acte acadèmic a l'Aula de Gramàtica que s'inicià amb una documentada dissertació de Llorenç Pérez que passà revista a les vicissituds del culte al Beat i assenyala el camí per aconseguir la beatificació, reconeguda per la Santa Seu, de Ramon Llull. Seguidament fou el P. Antoni Oliver qui, de forma amena, insistí en l'objectiu de la trobada i en la "modernitat" del pensament de Ramon Llull.

Una vegada acabat el dinar de germanor, la Capella Mallorquina va cloure brillantment la festa.

PLUVIOMETRE

Les pluges del passat mes de juny han estat magres. A més, ja hem dit altres vegades que quan arriba aquest temps plou d'una manera molt irregular i les dades resulten poc significatives. Les dades recollides per l'apotecari Gabriel Martorell assenyalen 17'3 litres, que varen caure en un sol dia. Ara bé, aquest mateix dia sembla que a Pina passaren els 50 litres i a altres indrets no hi va caure cap gota.

TEMPESTA A CURA

A Algaida també es notaren força els trons i llamps de la tempesta del dia 18, però allà dalt va esser gros. Ens contava un que té una cel·la llogada tot l'any que mai s'havien assustat tant, que s'enramparen i que en sortir a fora corrensos veren que un llamp havia tomat una xemeneia.

ELECCIONS AL PARLAMENT EUROPEU

Les eleccions al Parlament Europeu celebrades el passat dia 15 varen transcorrer tranquil·lament al nostre poble amb un baix índex de participació següent:

la tònica general a Mallorca i a tot l'Estat. Com deim, la jornada fou tranquil·la i només es produïren petits incidents protagonitzats per persones que encara no han assimilat el que és la democràcia i el vot lliure. És un fet que, en arribar unes eleccions, hi ha gent que es posa molt nerviosa.

Com podeu veure seguidament, els resultats presenten una gran varietat, hi va haver vots per gairebé totes les candidatures, inclús les més pintoresques. Així va anar la cosa:

Participació	51'88%
Votants	2446
Vots emesos	1296
Vots en blanc	15
Vots nuls	10
PSM	127
PP	511
PSOE	403
CDS	102
Ruiz Mateos	44
Europa de los Pueblos	3
Partido Andalucista	1
IU	8
Alternativa Verda	1

HB	2
Frente Nacional (FN)	6
Los Verdes Ecologistas	6
FE y de las JONS	5
Coalición Socialdemócrata	4
Catalunya Lliure	8
CIU	3
Partido Verde (Vértice)	1
Llista Verda	6
IDE	1
Part. Liberación Andaluza	1
Europa por la vida	2

PRIMERES COMUNIONS

S'han celebrat a Algaida darrerament unes quantes tandes de primeres comunions. Ha cridat l'atenció la profusió de flors i ramells que adornaven l'església i el gust amb què estava decorada. Sobre aquest tema, vos recordarem unes paraules del "Directori pastorals dels sacraments" del nostre bisbat: "Recomanem especialment als pares que no vegin en la primera comunió dels fills una ocasió obligada de fer una festa familiar o social. (...) Facem-los veure també que l'Eucaristia no pot esser mai motiu d'ostentacions fastuoses que són un insult per als germans necessitats".

EXPOSICIÓ SUBHASTA

Coincidint amb les festes de Sant Jaume se celebrarà una exposició subhastada per recaudar fons destinats a la restauració de l'orgue parroquial. Es farà a la Rectoria i esperam que la gent respongui tenint en compte la finalitat d'aquesta subhasta.

Precisament en aquest número podeu llegir un treball d'en Toni Mulet sobre la història i la importància artística d'aquest orgue.

INTOXICACIÓ

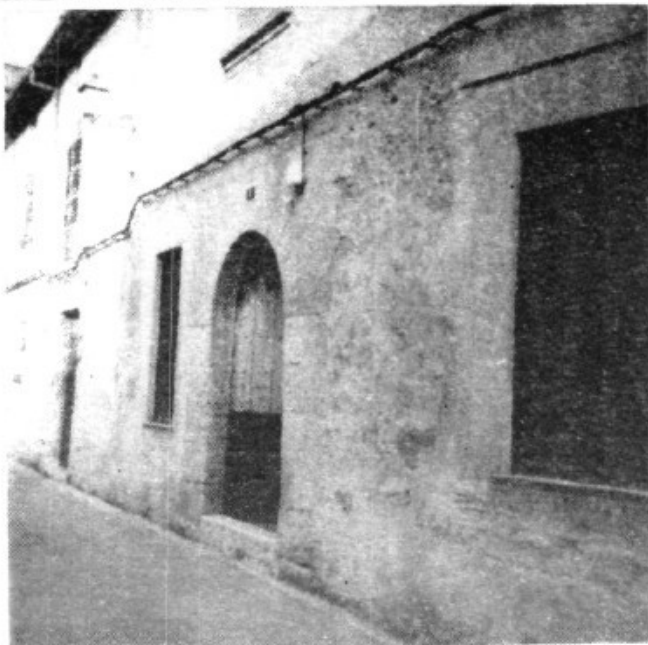
Un grup de persones s'intoxicaren a un sopar. Menjaren, entre altres coses, "ensaladilla". N'hi va haver de bastant greus que hagueren d'ingressar a clíniques, altres es referen a ca seva.

Hem d'anar molt alerta a les intoxicacions, sobretot durant l'estiu, amb certs menjar...

CABLES TELEFONICS

Llegíem l'altre dia als diaris la indignació que havia produït la instal·lació al clos antic de Ciutat de cables telefònics a les façanes de les cases. A Algaida ha passat el mateix, és a

dir, s'han instal·lat els cables, i molt poca gent s'ha indignat. De totes maneres, fixau-vos en un portal travessat pels fils i compareu-lo amb un altre que se n'ha alliberat. Les conseqüències que n'extraureu van a càrrec vostre.

AMICS DE LA GLOSA

Es va crear fa uns mesos l'Associació d'Amics de la Glosa entre els objectius de la qual s'hi comprenen el de fomentar la creació i divulgació de la Glosa, organitzar trobades de glosadors, estimular-ne concursos, editar reculls de gloses, interessar els joves en aquest art, etc. Entre els acords de la promotora de l'Associació hi ha el de nomenar socis d'honor als glosadors vius de més de setanta anys, que rebran el diploma corresponent. En la primera relació de glosadors que es troben en aquest cas hi trobam un algaidí, Pere Juan "Toledo".

Els qui vulguin fer-se socis de l'Associació -cent duros a l'any- poden dirigir-se a "Consolat de Sóller a Ciutat", Pl. de Weyler, 2 pral. 07001 Palma. (Tl. 726863).

NOU JUTGE

El nou jutge D. Toni Cardell va prendre possessió el dijous dia 15 de juny a les 8'30 del matí a la Sala de Junes de l'Ajuntament. A la convocatòria hi assistiren la majoria municipal i la regidora del PSM Catalina Martorell. El jutge donà les gràcies per l'elecció i per l'assistència.

I EL SOMRIURE S'EXTINGEIX

HOSPITAL DE NIT

-Segui, Paco. Està bé? Duu els cabells molt llargs, fa temps que no ve per aquí. Que ha estat malalt? El trob desmillorat.

-No, he estat a la presó: una brega. Allà es passa malament, sap?, i en sortir m'he trobat sense res, m'ho han pres tot. Sempre n'hi ha de més miserables que necessiten la poca roba i les quatre coses que un té. Puta misèria! Amb aquest aspecte no puc anar a cercar feina.

-Ja sap que l'aspecte el puc arreglar; el demés...

-A la presó me'n recordava de vostè que sempre em diu que tenc els cabells com els d'un nin petit.

-Sí, és veritat, semblen fils de seda. També li tallaré els mostatxos, li deuen fer nosa tan llargs.

-No cregui: pel que menj! Abans, quan estava a la barra de l'hotel sí que era un homo com els altres: un duro a la butxaca, família, casa, ben vestit i arreglat; però la beguda em va perdre, ella m'abandonà i se'n va dur l'al·lot, me tragueren del pis... Ara tenc el càstig: sol i al carrer.

-Així li quedaran molt bé. Un poquet de colònia i ja està llest.

-Vostè que deu conèixer molta gent d'influència, no sabria d'alguna feina per a mi?

..... (Put a misèria!)

CATALINA MAS TARGA

SI ENS DIUEN BAJANADES.

COM SI SENTISSIM CAMPANES

Es ben sabut de tots que aquí tenim un grup de gent que no pot suportar de cap manera que si diuen, per exemple, "ausenci", hagin d'escriure "absència". I en això basen la teoria que el mallorquí i el català són dues coses diferents, defensant aquell i atacant aquest, segons ells, la llengua dels "invasors". I tenen tota la raó en aquest darrer punt: el català és la llengua d'aquells invasors que, al segle XIII (1229), varen "invadir" Mallorca i n'expulsaren els moros. ¿Heu pensat mai qui va quedar a Mallorca quan en sortiren els moros? Perquè de "mallorquins" que parlassin els "mallorquí" no n'hi havia cap. A veure, pensau una mica... Sí, 10 punts. Quedaren els catalans que parlaven català que ens varen "cristianitzar". Per això, i no per cap misteri inescrutable de la Naturalesa, la nostra llengua és el català. N'hi ha molts, de llibres, que us ho explicaran més detingudament si així no ho heu entès. (Que què és un llibre? Mare de Déu, Senyor!).

Bé, continuem. Aquest grup de gent de què parlàvem abans té com a cap de fila més visible en Caimé Martorell. Aquest bon (?) senyor s'està inventant (intentant inventar) una llengua mallorquina, amb la seva pròpia gramàtica. Segons aquesta gramàtica tot s'escriu com es pronuncia. Mira què bé! Però, com ho pronuncia qui? Supòs que com ho pronuncia ell, perquè els paperets impresos que m'han fet arribar (es dediquen a repartir-ne per les cases) no estan escrits com ho pronunciï jo, ni ningú que jo conegui i hagi sentit parlar. Quantes gramàtiques mallorquines (i no mallorquines) podríem fer segons la pronunciació de cada u! Per cert, vos imaginau un andalus fent una gramàtica de la llengua andalusa per la senzilla raó que, si diu "ozú mi arma", no vol escriure "Jesús de mi alma"? No, veritat?

Per acabar, un consell a en Caimé: admetré una gramàtica mallorquina quan s'adapti a la meua pronunciació. És a dir, si voleu guanyar un altre seguidor, vos diré com heu d'escriure el pròxim pamflet que deixeu a la meua bústia: "eueudefexí".

VÍCTOR MULET

LES NOSTRES POSSESSIONS

avui :

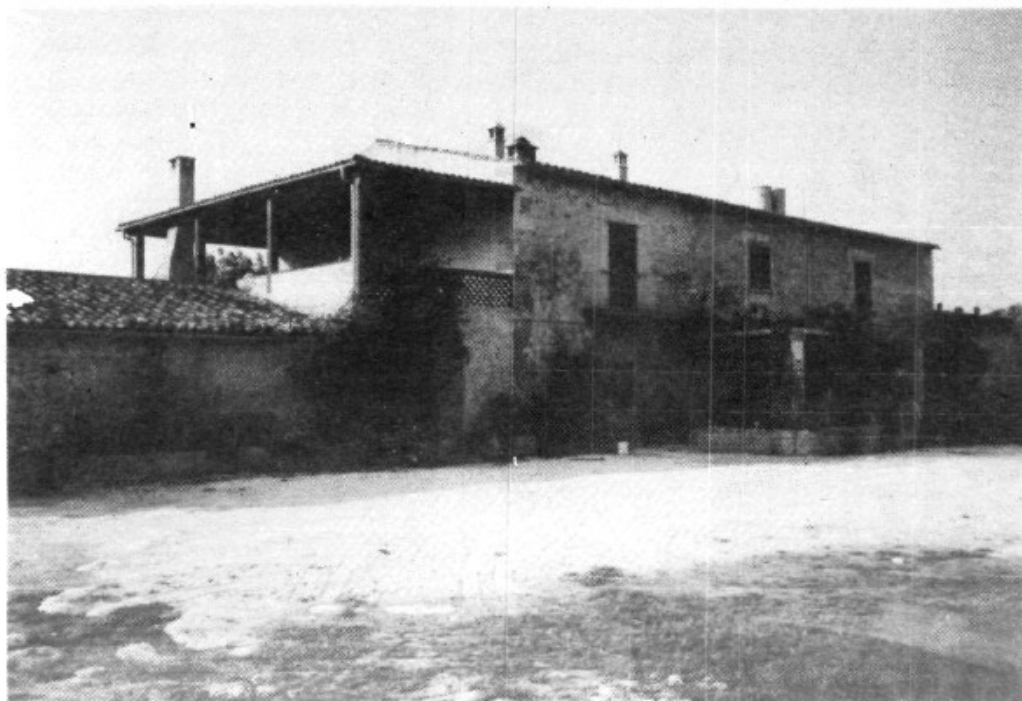
Aquesta antiga possessió està situada a l'extrem més a tramuntana del nostre terme municipal, tocant al de Sencelles i al Quarter IV. Aquest topònim està compost per l'abreviació de *Co d'En* i pel llinatge d'origen català Pujol, que vol dir "muntanya petita". Aquesta família dels Pujol va ser propietària de la possessió durant molts d'anys i el seu ús al llarg de més d'un segle feu oblidar el primitiu nom de La Cisterna (per l'aljub que vérem a Son Pujol Nou), pel posterior de Son Pujol Vell.

Confronta a tramuntana amb l'esmentat terme de Sencelles; a llevant amb Son Pujolí i altres establits; a migjorn amb terres de Can Truc i primitius establits de la desapareguda possessió d'Es

Rafalet; i a ponent amb el vell Camí de Muntanya, avui carretera de Sencelles, i Son Pujol Nou per Sa Copa d'Or.

Per documents de l'Arxiu Municipal sabem que l'any 1603 era propietat dels germans Llorenç i Miquel Pujol "de la possessió dita La Cisterna" i que estava estimada en 2400 lliures. Pel cadastre de l'any 1626 és conegut que el propietari d'aleshores era Pere Antoni Pujol, de la mateixa família, i tenia una renda valorada anualment per la possessió de 425 lliures.

La història més actual de Son Pujol Vell, que coincideix amb la divisió de la possessió, és de finals del segle passat quan n'era propietari el matrimoni format per D. Pere Joan Aloy i Da.

Francisca Amer, que a la seva mort deixaren dividida la propietat en dues parts, una per a cada fill: la més petita en extensió comprenia 97 quarterades i les cases, que tocaren al fill Miquel Aloy Amer, de professió militar; l'altra part, de 165 quarterades, majoritàriament situades a l'altre costat del Camí de Muntanya, quedà propietat de la filla Aina Aloy Amer, que edificà noves cases donant origen a Son Pujol Nou.

Pels anys quaranta Son Pujol Vell era propietat de Jaume Quetglas, de l'Hort de Cas Saul d'Es Molinar; després passà per poc temps a propietat d'un tal Gaspar A. de S'reu que aviat ho va vendre al matrimoni format per D. Joan Marquès i Da. Pilar Delgado. Aquests nous propietaris ho traspassaren a Antoni Artigues de Lluçmajor, que per deutes de joc no pogué acabar de pagar i es va retornar al fill del matrimoni esmentat, Antoni Marquès Delgado, casat amb la filla de Don Pep "Perico", vinater de

Binissalem. I arribam a la darrera venda, per ara, de la possessió, quan ja fa prop de 25 anys ho va comprar el matrimoni alemany compost per D. Ernest i Da. Esther Böhm, residents a Longenfeld, República Federal Alemanya. Sabem de bona font que Da. Esther, des que va quedar vídua recentment, decidí posar venal la possessió a través d'una agència, però sembla que encara no ha trobat comprador.

L'extensió actual de Son Pujol Vell és de 138 quarterades, després d'una ampliació de 41 per unes llegendàries a principis de segle, repartides aproximadament en unes 100 de conradís i la resta garriga o pinar.

Les cases estan situades a uns 350 metres del Camí de Muntanya, prop de l'antiga via del ferrocarril que de Ciutat menava a Felanitx, travessant les terres de la possessió de tramuntana a migjorn. Formen un hermos conjunt (vegeu fotografies) tant les dels amos a la planta baixa com les dels senyors,

a la planta superior, que tenen accés a través de les primeres mitjançant una molt ben resolta escala interior (vegeu fotos). Aprofitant les obligades obres que havien de fer per posar la instal·lació elèctrica decidiren, ara fa uns 14 anys, una modernització més profunda, canviant el primitiu trespol interior per un enrajolat modern; també fou retocat el quartet de bany a la planta baixa, però no fou reformada -encertadament al nostre parer- la cuina amb l'antic pinte. A la planta superior i a la façana lateral encarada a ponent es va construir una agradable porxada a tres vessants, travessada pel fumeral del forn de coure pa, que el dia que férem aquest reportatge estava en plena activitat. Damunt el portal forà de les cases, mig amagat per l'esponera d'una planta enfiladissa, hi ha la data gravada de l'any 1796, que amb tota

probabilitat deu referir-se a quan s'edificaren les cases. Segons fonts orals, les primitives cases velles de la possessió eren les formades per les actuals dependències dels estables i del sostre de palla al seu damunt (vegeu fotos del seu accés exterior per una esplèndida escala de pedra). Estan situades quasi davant les actuals i formen ambdues una gran esplanada en semi-clastra. Altres dependències situades al mateix redol són els sestadors, ampliats també ara fa uns 17 anys, que són actualment la primordial activitat de la possessió, amb les més de 110 ovelles que hi pernecten. Adosat a l'altre lateral de les cases hi havia antigament un molí fariner dels anomenats de sang, del qual només resten les dues moles, reconvertides avui en taules ornamentals situades al petit jardinet de davant el portal forà. Vora aquestes dependències hi ha un gran safareig de quasi 600 tones de capacitat, construït ara fa 13 anys, per donar cabuda a les aigües d'un pou que creien molt més abundós, ja que en principi havien instal·lat un motor que en qüestió d'hores l'eixugava. Després decidiren instal·lar-ne un altre de 3600 litres-dia i amb aquest continuen. Precisament quan feien aquest pou es retgiraren ferm perquè un avió militar, que devia tenir pana, passà tan prop de les cases en vol rasant que per no estavellar-se als pins de l'antiga via del tren va haver d'amollar llast en forma de dipòsits de combustible, fent un renouer espantós. Poc després un helicòpter, també militar, va passar a recollir les restes de l'incident. Això succeïa el maig de 1976.

En temps primer també tenien premsa i cup de fer vi. En recordança d'aqueixes dependències queda el topònim de Sa Tanca de Sa Vinya, de 7 o 8 quarterades, avui repoblada d'ametllers; així com també Sa Tanca de Sa Carretera, de 10 quarterades, que en un any de bon esplet arriben a una producció de més de 100 sacs.

Els estadants més antics de què tenim referència, per ordre cronològic, són: l'amo'n Jordi de Cas Saul, que també n'era propietari, durant 3 anys; després hi entrà l'amo'n Francesc Ramis Oliver, provinent de Son Pujol Nou, que hi habità

durant 11 o 12 anys. Precisament quan fèiem aquest treball ens ha arribat la notícia de la seva mort (q. e. p. d.). Després durant 3 o 4 anys més se'n cuidaren de la possessió l'amo'n Pep i madò Joana Jordà, de Pina. Posteriorment -l'any 1965- hi entrà l'amo'n Jordi Amengual Romaguera, de Son Mesquida, que hi habità durant dos anys per donar pas a l'amo'n Miquel de Cas Elois que per espai de quatre anys cuidà de la possessió. Finalment trobam els actuals estadants que són l'amo'n Joan Torrens de Llubí, casat amb madò Maria Arrom de Sencelles que des de fa uns 18 anys habiten a Son Pujol Vell. Ells, amb tota amabilitat, ens contaren les seves llargues vivències a la possessió, que

ens feren cavil·lar comparant l'abismal diferència que hi ha entre les diferents possessions del nostre terme; entre una com aquesta, que sempre ha estat habitada, i altres que, per diferents motius, només el silenci, l'abandó i potser la ruïna hi són presents.

Com quasi sempre ens acomiadarem de Son Pujol Vell amb uns versos del Cançoner Popular que hi fan referència:

Son Pujol ja està tancat,
ses senyores ja no hi són
i ara em colgaré dejorn
i dormiré descansat.

Text i fotografies:

MIQUEL SASTRE "FIOLET"

ELS LECTORS ESCRIUEN

*Mon cor estima un arbre més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger;
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera
com un gegant guerrer.*

(Miquel Costa i Llobera: Lo pi de Formentor)

Mon cor estima uns arbres:

- .Perquè formen part de l'entorn de l'escola.
- .Perquè les seves cabelleres alegren la vista.
- .Perquè purifiquen l'aire.
- .Perquè fan ombra.
- .Perquè donen frescor.
- .Perquè entre les seves branques hi canten els ocells.
- .Perquè baix de les seves branques els nins aprenen a estimar tots els éssers vius.

Des que fa uns mesos va sortir la sentència a mort dels pins de Ses Escoles, volia escriure per posar-hi el meu gra d'arena i "votar" en contra. Vet aquí que el dia de la festa de fi de curs, dins l'aula on els al.lots mostraven els seus treballs escolars, a una pissarra hi havia escrit tot l'anterior; pens que no importa afegir-hi res més. Un parell de mestres em digueren que des de fa bastants d'anys fan peticions, cada temporada, a l'Ajuntament perquè solucioni el problema de les cuques; llavors me va alegrar saber que ells també estan a favor que ELS PINS NO ES TALLIN.

MARIA J.

Sr. Director d'ES SAIG: li agrairia la publicació del següent escrit. Gràcies.

HI HA SEMPRE SORTIDES

Hem llegit el darrer número d'ES SAIG, i molt concretament l'article publicat "I el somriure s'extingeix", dedicat a les exhibicions mensuals de l'art de tallar pèl i barbes als usuaris de l'Hospital de Nit.

No és la nostra intenció posar en dubte la bona voluntat de na Catalina Mas, i molt menys el fet de crear cap tipus de polèmiques i confusions respecte al funcionament de l'Hospital de Nit, i cal reconèixer que la tasca que desenvolupa dintre de la nostra societat no deixa d'esser lloable.

El que més podem posar en un punt de discussió és la manca d'un esperit de trobar altre cop la sortida, perquè les dues darreres paraules del text, quan diuen: "...Putxa misèria!", no ens mereixen una total desconfiança, doncs aquesta és la realitat diària de molts éssers humans que habiten entre noltros. Però no creim, de cap de les maneres, que aquí s'acabi tot, perquè de la misèria s'engendra moltíssima més misèria, i amb un sol gra d'esperança, acompanyat de bones pluges, es retorna a les anyades del somriure.

Avui en dia, el Treball Social, en molts de camps, ja no es pot plantejar com a simple forma de caritat. Els temps van avançant i no creiem que amb la caritat i amb la bona voluntat es sol.lucionin tots els problemes. Ara mateix van sorgint autèntics professionals de la matèria, i l'objectiu principal és la projecció de donar suport a la persona que ho necessita i sol.lucionar els seus problemes el més aviat possible. Però abans de tot, si tornam esmentar el terme de la caritat,

ho feim perquè penseu que aquesta comença sempre per un mateix. És a dir, tot depèn de la ferma voluntat de sortir del clot on ha caigut per part del malarat, i després de la seriosa ajuda que pot rebre de les institucions.

Un dels principals punts que ens ha motivat per escriure el present article és l'alusió a l'Alberg Oscar Romero, depenent del S.A.P.S. (Servei d'Acolliment i Promoció Social), on els qui signam aquestes línies hi treballam des de la seva creació. No creiem, ni ho volem fer, en males intencions per part de na Catalina Mas. Moltes vegades, a l'ofici de periodista es cau en petits detalls que no són fidels a la realitat o als fets. Des d'aquí, podem afirmar i demostrar que cap home que s digui Francisco, i els seus dos, suposam, encantadors fills, no han passat mai per l'Alberg Oscar Romero, i en cas de que ho haguessin fet, no hauríem tardat massa temps en trobar-li la solució adequada per ell i els seus deixebles. El S.A.P.S., a més de tenir un servei d'acolliment primari, ha treballat fermament en la promoció social i si ens hem d'atenir als resultats obtinguts durant els quasi tres anys de funcionament, no podem deixar d'alegrar-nos. El fet més significatiu és que de tots els usuaris que feren demanda laboral, durant el passat any 1988, sortiren del servei amb un contracte firmat en un 80% dels casos.

I tan sols volem remarcar aquest fet, ja que s'han portat a terme moltes més funcions que no deixen de tenir importància com és la derivació a altres centres d'intervenció, ajudes econòmiques per a desplaçament, medicaments, nutrició infantil, pagament de passatges per a retornar al continent, assistència sanitària, etc. I sempre s'ha actuat amb un tracte individualitzat a cada demanda.

I no penseu que les nostres rèpliques són pretensioses ni que volguem fer bandera de res. Simplement ens paguen per a complir amb la nostra feina, i tot el que hem exposat queda reflexat dins les memòries del Servei. Noltros no sabem tallar pèls ni barbes, ni tampoc fer créixer el cabell als qui no en tenen. Encara no hem après a fer miracles. Ara bé, el somriure s'extingeix molt sovint per a tothom, però sempre torna, perquè si no fos així, no volem imaginar-nos el que pot arribar a esser l'autèntica puta misèria.

Petra Juan (Assistent Social S.A.P.S.)
Llorenç Vich (Educador S.A.P.S.)

ACLARACIO

Com veureu, aquest número d'ES SAIG -més gruixat del normal- correspon als mesos de juliol i agost. El motiu principal d'aquesta decisió que prenguérem de fer aquest número doble és el de les dificultats que tenim cada any per treure el número d'agost per mor de les vacances de la impremta. Això no representarà una disminució de pàgines perquè ho compensarem entre aquest exemplar i els de mesos successius.

CANVI DE BATLE

Els dies que aquest exemplar estarà en premsa s'haurà efectuat el canvi de batle seguint l'acord que la majoria municipal va prendre al principi de l'actual legislatura. ES SAIG vol acomiadar-se d'En Gabriel Salas i donar la benvinguda a N'Esteve Vanrell desitjant-li encert en el seu mandat; al mateix temps, ES SAIG li ofereix les pàgines de la revista per si li poden servir per informar al poble dels seus projectes i realitzacions.

UNA XERRADETA AMB...

ELS IMPULSORS DE S'ESCOLETA

A més de l'habitual xerradeta de cada mes, en aquest número ES SAIG en presenta una altra: la varem mantenir amb vuit pares, representants d'un col·lectiu més nombrós que, preocupats per s'educació des fills durant es primers anys, han impulsat sa creació de s'ESCOLETA. Pensam que és motiu més que justificat per esser avui aquí amb noltros.

-Des de fa aproximadament vuit mesos sentim parlar de sa possible creació d'una ESCOLETA. Ens podrieu definir i explicar aquest terme?

-Creim que s'educació des nins, des de ben petitzos, és fonamental. Anomenam ESCOLETA a un servei dirigit an es nins més petits de 4 anys, amb sa finalitat d'aprendre tota una sèrie de conceptes bàsics, molt importants pes seu desenvolupament posterior (hàbits, convivència, psicomotricitat,...), dirigits i orientats per professionals, amb material adequat a s'edat i an es tipus d'aprenentatge concret. Volem remarcar que durant aquesta etapa de sa vida és molt important sa casta d'educació rebuda; per això s'ESCOLETA no és una guarderia, no és un lloc on s'aparquen es nins unes hores an es dia, perquè es pares tenen feina.

-Quins foren es motius que vos animaren a començar aquesta tasca?

-Com hem dit, mos preocupa sa qualitat d'educació des fills i actualment

Algaida es nins que tenen menys de quatre anys han d'anar a Ca Ses Monges o quedar-se a ca seva; aquesta darrera opció moltes vegades no és possible perquè cada vegada més ses mares feim feina fora de ca nostra i a més a més pensam que es nins han de conviure i experimentar amb altres nins de sa mateixa edat. Referent an es servei que actualment imparteixen Ses Monges és deficitari, tant a nivell personal, sanitari, com de local.

Per altra part sabérem que s'Ajuntament tenia previst fer un edifici de Pre-escolar (4-5 anys) dins es recinte de Ses Escoles: llavors, aprofitant

aquest fet, mos decidírem a donar sa primera passa, perquè creim que és molt important que s'Escoleta i es Pre-escolar tenguin relació.

-Ens podrieu detallar un poc més en què consisteix aquest servei, en tots es seus aspectes?

-Per començar es necessiten unes instal·lacions adequades pes nins d'aquestes edats (1-4 anys), per exemple amb sanitaris a sa seva mida.

Dotar aquest local de material mobiliari adequat a ses necessitats (cadiretes, estores, estanteries...).

Disposar des material didàctic adient per realitzar s'aprenentatge. Però lo més important és que ses persones que duguin a terme aquest servei siguin especialistes (mestre de Pre-escolar, tècnic en Jardí d'Infància) per poder realitzar un bon programa educatiu.

-Però voltros vos heu mogut per aconseguir una Escoleta municipal: per què municipal?

-Som conscients que crear un servei d'aquesta casta bé costa molts de doblers. Efectivament, hi ha serveis privats on se paguen de 15 a 20 mil pessetes mensuals, a Algaida pensam que això és impossible. Per altra part, Algaida creix i veim necessari que es poble disposi de sa infraestructura necessària perquè sigui un servei públic i no lucratiu.

Municipal vol dir que s'Ajuntament aportaria ses instal·lacions i es mobiliari, d'entrada. Ara bé, una vegada començat es pares mos podrem agrupar i constituir-nos en patronat o associació per tal de poder accedir a ajudes de sa Direcció General d'Educació, de sa Conselleria de Sanitat i Seguretat Social i des Consell Insular, que juntament amb ses quotes des pares podrien cobrir es gastos de personal.

A més, hem sabut que es Ministeri d'Educació en es Pla de REFORMA contempla fer concerts amb ses guarderies municipals que funcionin, un motiu més perquè sigui municipal.

Com i quan comença aquesta moguda?

Just acabat de començar es curs escolar que ara ha acabat, per s'octubre, un grup de pares amb nins petits, en una tertúlia de cafè, comentàrem es servei d'educació de Ca Ses Monges; xerrant, sortiren ses deficiències i mancances, llavonnes començàrem a pensar alternatives. Pes mateix temps sabérem que s'Ajuntament feia gestions amb es Ministeri d'Educació sobre sa construcció d'un edifici de Pre-escolar.

Arran de tot això férem sa primera reunió oberta a tots es pares i persones interessades; en aquesta reunió se va informar, per part de professionals, de sa gran importància de s'educació durant es quatre primers anys, des funcionament d'un servei d'aquesta casta, de 'ses passes a fer i de sa importància que fos municipal. Tots quants hi assistírem vérem que era un projecte viable. Tot d'una començàrem una recollida de firmes (170 firmes) que entregàrem a s'Ajuntament dia 10 de desembre de 1988, acompanyades d'una instància on demanàvem que arr es nou edifici de Pre-escolar s'ubicàs s'Escoleta i mentrestant, de manera provisional, s'Ajuntament habilitàs un local adequat amb dotació de recursos tècnics i humans.

-Quina ha estat sa resposta de s'Ajuntament?

-D'entrada es batle, Biel Salas, es va comprometre, però, passades dues setmanes sense cap tipus de resposta,

li sol·licitàrem una entrevista, a la qual va manifestar que tot estava pendent de s'aprovació des pressupost des 89 i de sa firma des conveni amb es MEC per fer s'edifici de Pre-escolar.

Esperàrem fins que es pressupost anà a plenari, durant es qual sabérem que s'Ajuntament destinava just 3.000.000 P per construir es segon edifici escolar (Pre-escolar, Escoleta, Gimnàs), quan es batle mos assegurà que aquests doblers eren per s'Escoleta. Amb posterioritat hem sabut que només queden dos milions per tot s'edifici: així demostra sa majoria municipal es seu interès per aquests temes. La qual cosa contrasta amb les manifestacions de compromís des batle, fins es punt que mos va garantir sa construcció després des canvi de batle i entretant adoptar mesures provisionals a fi de pes setembre vinent poder disposar de s'Escoleta.

-Però ses actuacions oficials vos confirmen aquestes promeses?

-No, tenim s'impressió que mos han passat amb cançons, fins es punt que dia 10 de juny, quan tenguérem sa segona reunió amb sos pares per informar-los de ses gestions fetes, tant es batle com es regidor d'educació no hi assistiren, quan hi estaven convidats expressament. Davant aquestes actituds es pares determinàrem actuacions i mesures de pressió, és a dir, seguir endavant. Creim que aquest fet és prou significativa-

(Acaba a la plana següent)

UNA XERRADETA... (acabament)
tiu de la majoria municipal pel que
fa referència a dotar d'infraestructura
i serveis a Algaida i molt especialment
en el camp educatiu.

*-Segons lo dit anteriorment no pareix
que s'Escoleta dugui bon camí de muni-
cipalitzar-se; així i tot mai s'ha de
perdre s'esperança. Com ho veis?*

-Efectivament, per això mateix espe-
ram que es compromisos adquirits pes
batle, Biel Salas, siguin realitzats pes

nou batle, Esteve Vanrell, com més aviat
possible i encara que sigui d'una manera
provisional se pugui començar pes proper
setembre.

I amb s'esperança que s'ESCOLETA si-
gui ben aviat una realitat i no un pro-
jecte, una quimera, ens despedim animant-
vos a seguir endavant.

CATALINA MARTORELL

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

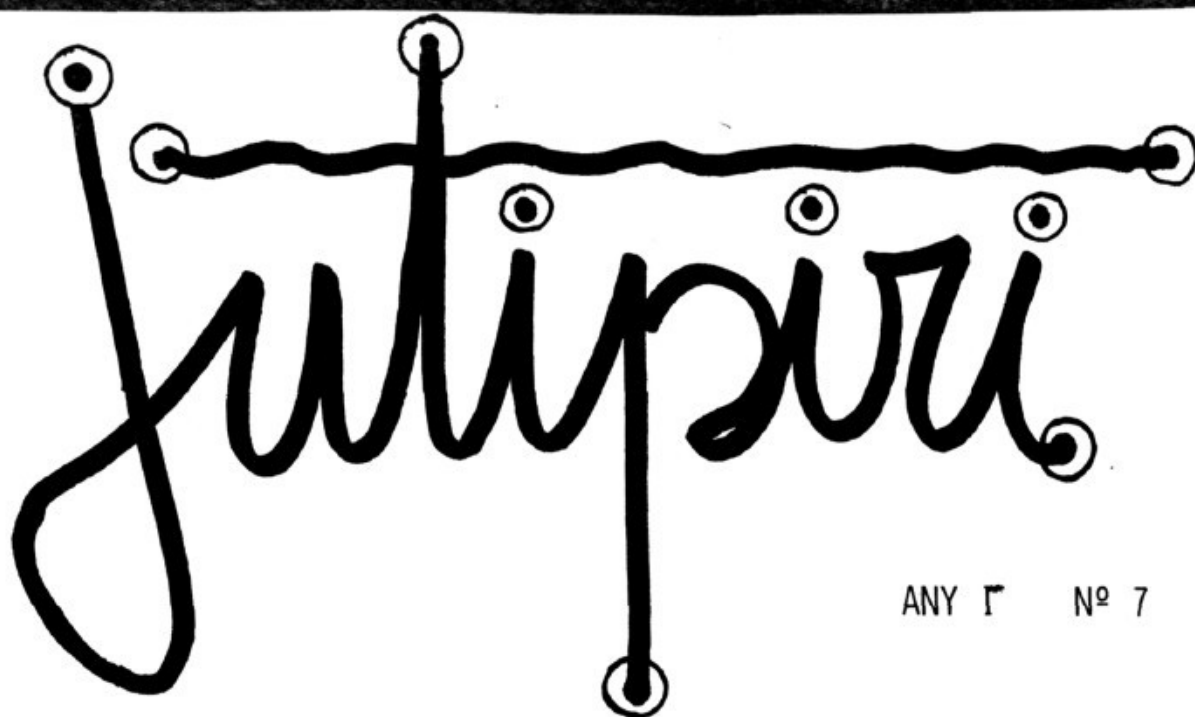

Catalina Servera Ballester Antònia Fontirroig Bibiloni Francesc Ramis Oliver. Va
ens va deixar dia 3 de juny va morir a Pina dia 4 de morir dia 27 de juny a l'e-
als 89 anys. juny als 79 anys. dat de 94 anys.

Maria Vanrell Capellà, de Jaume Company Martí va mo-
Pina, va morir dia 15 de rir a l'edat de 93 anys dia
juny als 85 anys. 2 de juliol.

NAIXEMENTS

Josep Gelabert Torrens, fill de Maties
i Maria. Va néixer dia 6 de juny.

ANY I N° 7

REVISTA DEL COR, LA MELSA I EL FETGE

PROPOSICIONS EN COS I ANIMA

* IMPORTANT EMPRESA de difusió internacional precisa figueralers dinàmiques, de bona presència. Imprescindible cotxe o bicicleta pròpia. Presentar currículum a la senyoreta Dora, carrer Falangista Laportilla, nº 315, Cas Concos.

* SALOON LOURDES. Nou stock de girls amb show. Un miracle al vostre abast. REF: 2x-4

* MAGDALENA HISTÈRICA. Un massatge a ritme d'estrès.

* MAGDALENA HISTÈRICA. Mentre tu intentes posar-te nerviós, un duet oligofrènic cridarà fins a la sacietat.

* MAGDALENA HISTÈRICA. Te pessigam, t'estiram les celles, feim renous empipadors i pessigolles violentes, menjam galletes d'Inca a cau d'orella, parlam alemany amb la boca plena de plàtan madur i comentam a viva veu els resultats electorals de Ruiz Mateos.

* MAGDALENA HISTÈRICA. Vine a posar-te a to amb el món actual. Només per a gent tranquil·la. REF: 2y-3x=6.

* SABONS de sofre per a rentar tomatigueres. S'espolsada de Letoje. Els millors.

* MAGDALENA METEORÒLOGA. Una nit de trons i llamps.

* MAGDALENA METEORÒLOGA. Si a les capes baixes de la teva atmosfera hi ha un front de baixes presions, vine, propiciaré l'entrada d'un front càlid que et farà arribar fins a l'anti-cicló.

* MAGDALENA METEORÒLOGA. Fotografies eròtiques de Meteosat en els moments més àlgids de la pertorbació.

* MAGDALENA METEORÒLOGA. Canviam les teves gelades per noves primaveres. REF: 3y-2x=6

* UNA SALA GRAN. Unes dones assegudes miren gravacions en vídeo de "El Precio Justo". Es van ambientant mentre t'esperen. Una fa una pipada perquè sap que t'agrada el gust a tabac. Una altra compon dins un plat una dotzena de figues clivellades perquè sap que t'agraden les fruites del temps madures. Una altra plora desconhortada perquè es va perdre un capítol de Falcon Crest i ara no pot seguir el fil. T'espera, necessita consol. Totes t'esperen. DONES DE LA VIDA. Doncs per a tu. REF: 2y=8.

SUCULENT EDITORIAL

Es propici que, passades unes eleccions, un editorial que s'a-precii faci un enginyós comentari dels resultats. Així hauria de ser, però no ho serà, perquè aquest escrit no és un simple editorial, és un SUCULENT EDITORIAL i el nostre objectiu no és repetir els reiterats resultats.

Anem per allò que veritablement ens interessa:

CAFÈ, COPA I "PURO"

Ingredients:

- * Cafè molt.
- * Licors de tota casta (a triar-ne un).
- * Un cigar (no és imprescindible que sigui havà).
- * Sucre o sacarina.

Posau el cafè dins la cafetera, el col·locau al foc i quan estigui l'abocau dins una tassetta. Agafau una copa de vidre i hi abocau el licor que més vos piotxi.

Enceneu el cigar. Si teniu convidats, que cadascú doni foc al seu propi cigar. És de mala educació donar-lo encès.

BATICOR. Notícies del cor.

TUP-TUP!!! Inaugurat el setè Congrés de Dones Emblanquinadores sota el lema: "Els problemes capilars de les emblanquinadores. La calç i la caiguda dels cabells". La seva presidenta, Magdalena Poal i Calç, va dirigir unes fortes paraules als assistents en el discurs d'obertura: "Sabeu què vos dic? Idò que mos cauen els cabells, a vatua el món!!! Això abans no mos passava, i d'això en té sa culpa sa química que posen a sa calç, a vatua el món!!!" I després, comentant l'assumpte dels problemes capilars contà que havia anat a Saragossa i que la Mare de Déu del Pilar li havia agradat molt però que per ella no hi ha res com la de Lluc.

TUP-TUP!!! La fundació cultural "AMBAS CASTILLAS" que presideix, patrocina, subvenciona i sustenta la magnífica duquessa Magdalena-Amàlia Cantava Crem, lliurà el passat dijous en una fastuosa cerimònia els premis "Castillo almenado" que ofereix la mencionada fundació als millors treballs científics d'investigació i recerca. Guanyà el treball "La consecució de figues sense pinyol". La presidenta mostrà la seva disconformitat amb la resolució del jurat compost per eminents especialistes: "No estic gens ni mica d'acord: jo mai n'hi he trobats, de pinyols, a ses figues".

TUP-TUP!!! Festa àcid al palau de la Marquesa de Malh Boro. S'hi reuní la "crème" de la societat. Hi predominaren els vestits de colors fluorescents: taronges pujats, grocs insultants, roses impertinents... S'hi serviren tota casta de combinats àcids. El que va tenir més èxit fou el "Z-Z àcid" a base de Zotal i carbonat de zinc.

"RECUERDOS" DE LA PORTA DE SANT ANTONI O LA VIDA D'AJAGUDA

Les memòries en exclussiva per a JUTIPIRI d'Ausònia Salvaguarda Lanit,

CAPÍTOL III. Gelosies.

La vida al carrer és molt dura. Et trobes cada dia amb situacions noves que no hagués pogut superar si no hagués tengut l'ajuda de les meves companyes, sobretot de n'Evax. Tot s'ha de dir, no tothom m'ajudà. N'hi va haver que se dedicaren a posar-me tot tipus d'impediments perquè veien en mi una difícil competència i ja se sap, al carrer, allò que et pot crear més enemics és la competència.

N'hi havia una en especial que no em podia veure ni pintada a la paret. No és que m'odiàs només a mi en particular sinó que, degut al seu caràcter, es creva antipaties a cada moment. Nomia Carolina però l'havien rebatiada i tothom li deia na Xambusí, com el iogurt, ja que tenia molt bo de fer tornar agre.

Quan feia poc temps que estava a la Porta, jo m'havia associat amb n'Evax i repartíem beneficis. Per una part perquè ella tenia molta més experiència que jo i per una altra perquè després de sortir del grip va aplegar angines i després otitis i després li sortiren (a la fi) els extrems i, pobreta, com que no estava assegurada, no guanyava ni pels medicaments. N'Evax m'aconsellava amb els clients difícils i m'orientava d'així com havia de tractar les exigències estranyes d'alguns.

Amb tot, na Xambusí va anar escampant mentidotes a fi de desacreditar-me i va posar en pràctica un pla per fer-me la vida impossible. No vos penseu que tot fossin coses innocents com ensofrar el cantó com si fos una filada de tomatigueres o deixar-hi aparcats un "seadet" dues setmanes seguides, hi va haver coses que realment foren molt perilloses per a la meva persona. Una vegada varen deixar caure d'una finestra un cossiòl de geranis d'aquests que s'enfilen i una altra varen repartir paperets als vianants i possibles clients dient que jo era una municipal desfressada.

Tot això hagués pogut arribar a majors si la meva amiga Evax, amb un mal d'orella insuportable, no hagués posat les coses clares. N'Evax era ja veterana i na Xambusí, encara que ja era un poc vella, feia més poc temps que circulava per aquella contraça. Passats aquests primers moments de tensió, els nervis se calmaren i jo vaig poder seguir amb la meva tasca.

Ausònia Salvaguarda Lanit

ESPORTS

FUTBOL

Han acabat ja totes les competicions de futbol per a tots els jugadors algaïdins i, com ja sabeu, els benjamins no es pogueren ficar entre els quatre primers, però evidenciaren un gran nivell. L'equip de Primera Regional tampoc va poder aconseguir el seu objectiu que era pujar de categoria. Només quedaven dos equips en competició, alevins i infantils, els primers en lliga i els segons en la Copa President.

ALEVINS

Acabaren ja la seva bona temporada i de quina manera! Ha estat una gran temporada la d'aquests al·lots, encara que no hagin pujat de categoria, però de totes maneres han fet una gran temporada; i endemés de felicitar-los a ells també hem de donar l'enhorabona al seu entrenador en Miquel Serrano.

Resultat del darrer partit:

Sant Pere -Algaida 3-7

INFANTILS

Han estat a punt d'aconseguir la Copa President, però els dos darrers resultats no han acompanyat; això i dependre d'altres equips ha impedit que l'Algaida guanyàs aquest torneig. De totes maneres, al final es podia veure el bon joc que realitzaven, cosa que en ha fet oblidar la mala temporada lliguera que dugueren a terme. Aquests són els darrers resultats:

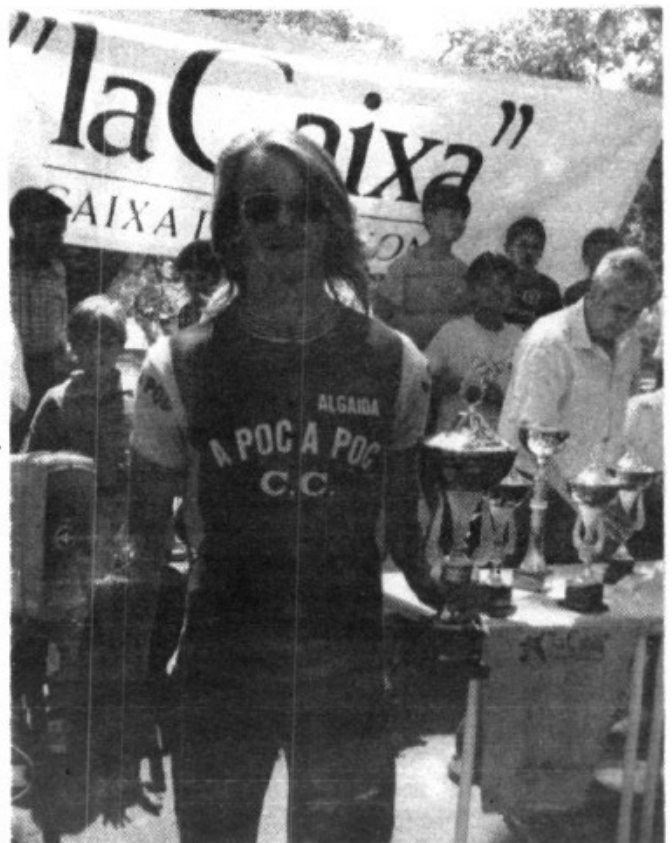
Algaida-Porreres 1-1

Ses Salines-Algaida 4-2

A la fi s'han començat les obres de les casetes o vestuaris, ja era hora. Esperam, cosa molt difícil, que per Sant Jaume ja estiguin acabades, en començar la pretemporada. I si no estan acabades, al manco que no molestin els espectadors i que els clots no ens duguin cap desgràcia.

CICLISME

Aquest mes passat es va disputar una carrera per etapes, sis concretament, per diferents pobles de Mallorca. Hi havia 74 corredors de totes les categories; el que més ens interessa és la categoria juvenil, ja que el guanyador de la I Pujada a Cura disputada l'any passat, en Jordi Salas, ha estat el protagonista ja que va guanyar una etapa, va quedar el 12 de la general i 1er. en la categoria juvenil. Crec que més no es pot demanar. Enhorabona!

A punt de tancar ES SAIG vos podem dir que el guanyador de la II Pujada a Cura va ser un anglès, seguit d'en Jordi Salas, un altre anglès, a continuació en Pedro des Molí i en Toni Abrines. De fet, podem considerar que el guanyador ha tornat esser en Jordi.

FUTBOLET

Ja s'han disputat cinc jornades del II Torneig de futbollet de Sant Jaume, un torneig que ja ha tengut els seus problemes amb els àrbitres, ja que un, després d'haver cobrat per pitar dos partits, n'arbitrà un i va desaparèixer.

Però no tot són males notícies, sinó que hem de dir que de moment, a part dels tres grans (Primtours, Can Mulet i Pub Mavi) hi ha un altre equip que, juntament amb el Primtours, encara no ha perdut cap partit, si bé n'ha empatat dos.

I passam ja a la classificació, liderada pels Primtours amb 10 punts, en segon i tercer lloc empatats a 8 Can Mulet i Magic-Sol; amb 7 punts el Pub Mavi; amb 3, Ses Maioles; amb 2, Taula Rodona; i empatats a 1 punt Milán Boys i Interviu.

Recordem que els quatre primers juguen les dues semifinals.

ESCACS

Ja s'ha iniciat el Torneig de Sant Jaume d'escacs amb una grata sorpresa, ja que el vigent campió en categoria juvenil, n'Hugo Gallen, que actualment resideix a Palma, va decidir venir i de moment ha guanyat les dues partides que ha jugat. També lluiten per aconseguir aquest torneig en Miquel Oliver, en Joan Nicolau i en Xisco Oliver.

En la màxima categoria encara no han perdut cap partida ni en Toni Ripoll ni en Jaume Juan "Toledo". En Joan Vandrèll ha jugat dues partides i les ha guanyades si bé encara no ha jugat ni amb en Toni ni amb en Jaume.

BIEL BIBILONIMARGALIDA

Margalida, Margalida,
ets un jardí resplendent.
La rosa i el pensament
tot el seu color los brilla,
quan el sol les acaricia
obren seva tendra flor,
de tu lo mateix trob jo
quan estàs davant ma vista.

Li tenc tanta admiració
a teva digna persona
que m'apars una corona
de molt alt emperador.
Aquella fina blancor
que desprèn la teva cara
i també la dolça rialla
amb simpàtica expressió.

Si jo fos emperador
de tot un immens regnat,
te tendria al mes costat
per disfrutar el teu amor.

Seria gran distracció
contemplar teva bellesa
i veure la rialla fresca
que me causa sensació.

Túnica rosa vestiries
passejant pel gran jardí;
trespol molt pla i molt fi,
cap maquet trepijaries;
teva vista inclinaries
contemplant la rica flor
i també un tasset d'or
a la font hi trobaries.

Esclaves tu les tendries
per de tot poder manar,
tu les faries dansar
en tes danses preferides.
També les meves carícies
per estar enamorat
i de tot l'immens regnat
tu la senyora series.

CLIMENT GARAU I SALVÀ

ES CARRER BEN NET

- Que has vist es teu cunyat?
- No; per què?
- Perquè te cercava; fa una estona que ha anat a ca teva i ha trobat tancat.
- I què devia voler?
- M'ha dit que avui horabaixa ve sa "cossetxadora".
- Idò devia venir a cercar sacs. Me n'hauré d'anar a preparar-los. Justament avui que es meu homo té "turno" a s'aeroport. I voltros, ja heu acabat de segar?
- No, encara només hem segat s'ordi. Mos falta tot es blat.
- Noltros ja no en sembram gens de blat. No val la pena, per lo que treus.
- Sí, però voltros ho podeu fer perquè es teu homo deu tenir una bona paga, però noltros, que vivim només de la pagesia, hem de mirar de parar a tots es caps, i encara no basta.
- I què feis després amb so gra?
- Fotre, pels animals...
- Noltros el duim a sa Cooperativa, no volem maldecaps ni feina. És sa treta més neta, collit i venut.
- I xerrant de sa Cooperativa, s'homo me va dir que hi havia tornades posar 30.000 ptes. Què deu passar? Deu anar malament?
- No, ben al contrari: és perquè d'aquesta manera rebran una subvenció a fons perdut de 2.130.000 ptes.
- I això qui ho dóna?
- Me pareix que es govern d'en Cañellas.
- No ho sé jo si en donaran moltes de subvencions després des fracàs de ses eleccions...
- Anaven com a molt coppius.
- No és que no en cercassin de vots.
- Sí, no me'n parlis; quan vaig anar a votar -i això és que ja no hi volia anar-me vaig trobar amb un bon rebombori.
- I què va passar?
- Jesús, que es de sempre, o més ben dit ses de sempre, varen voler canviar una papereta a una dona i se va armar un bon sarau. Es president de la taula va haver de posar pau.
- No canviarà mai aquesta gent de ses dretes.
- No, però tampoc canviaran mai es del PSOE.
- Per què dius això?
- O no t'enterares que volien pegar a dos del PSM perquè aferraven cartells en aquelles posts de Sa Plaça, i deien que els hi tapaven es seus cartells?
- I se pegaren?
- No, però perquè es des PSM no anaren de brega i se n'afluixaren de tapar cap cartell.
- Sí, està segura que aquests altres, tant d'esquerres tant d'esquerres, i ja els veus.
- No m'agrada ficar-me en política.
- I a jo tampoc. No du res de bo.
- I n'Esteve, què farà? Tallarà es pins o no?
- De moment "les dará una nueva oportunidad para que sigan con vida".
- Idò ja ho saben es pins, convé anar vius i ulls ben espolsats. I si veuen cap cuca, que ho diguin en es jutge.

PINA

En escriure aquestes retxes a l'ombra d'una alzina, amb un oretjol que refresca dels forts raigs del sol del migdia d'un bon primer de juliol, sentint el cant dels aucells, ens estam donant compte que l'estiu ja torna esser aquí de bell nou, entre noltros, temps de vacances, de calor, de relax, de xerrades a la fresca, de festes, de banyes, i també de suor, de cossetjar i fer les feines del camp.

-Fortes pluges i calabrixada que feren arrancar encara que només fos per uns moments el torrent de Pina, pluges que la terra va xuclar amb avidesa.

-Mes de juliol en què pareix esser que es faran les festes del poble baix de la batuta de les quintes i quintos i que ens han dit que seran de franc.

-I, xerrant de festes, com cada any, una vintena llarga de Joans feren la festa de Sant Joan a damunt sa plaça, amb molta assistència de gent, hi hagué ensaïmada i xampany per tothom i va actuar el conjunt de la tercera edat, que ho fan molt bé, i els majors varen disfrutar tornant a reviure la seva joventut amb els balls del seu temps.

-Eleccions europees celebrades baix el desinterès general, poca participació, amb una gran pujada dels partits ecologistes, que han deixat de ser una utopia per esser una realitat i passar a l'acció, partits que, anomenats del grup "Arco Iris", lluiten, no per l'Europa dels monopolis, ni per l'Europa d'un mercat únic, sinó per l'Europa de la persona, del tu i del jo, per una Europa més humana i més natural, per l'Europa solidària. Com podem respectar les persones si no respectam l'entorn, la natura? Lluiten per l'autèntica Europa; llàstima que a Espanya no hagin tret cap parlamentari.

Això d'Europa està enfora, o jo que me'n fot, no m'afecta per res. Aquestes paraules és freqüent sentir-les. Res més lluny de la realitat. Noltros, pares, ara estam construint l'Europa dels nostres fills. I que no volem el millor per ells? Doncs no pot ser mai vera que no mos interessi el que fan els polítics amb Europa; ells creen l'Europa a la seva mesura, influenciats moltes vegades per fortes pressions dels grans grups econòmics, per pressions estratègiques, i també per pressions d'altres governs no europeus. Noltros hem de lluitar per l'Europa que volem pels nostres fills, de la mateixa manera que lluitam per l'Espanya que volem per ells; tot el demés són excuses per justificar que el que passa a Europa no ens interessa, però la veritat és que més prest o més tard ens afectarà.

-Mes previst pel canvi de batle a Algaida, i podem dir que també a Pina, ja que governarà el partit que té un concejal pinero; esperam que això tendrà la seva repercussió pel poble, que falta li fa notar un poc de dinamisme municipal, dins aquest interludi, que pareix abandonat de la mà de Déu, tal vegada ja per sempre; pareix el seu destí, el destí dels pobles petits, de poca activitat econòmica i de pocs recursos, un destí que els pineros, després de tants d'anys de marginació respecte a Algaida, pareix que han tombat el coll i l'han acceptat com a mal menor i irreversible. Sempre ha estat així i ja no espereu que canviï, és una realitat que hem d'acceptar i també l'han d'acceptar els algaidins, encara que els costi i encara que el faci mal; tal vegada qualche pinero que no coneixi la realitat del poble digui que no és així; me sap greu fer-li la quantra, emperò per dura que sigui aquesta és la pura veritat. I no és que vulgui esser pessimista, sinó realista, és una espècie de colonització que dura tal vegada més de cent anys. Pina mai serà igual que Algaida, és una realitat dura que farà mal a molts, emperò així és, i els pineros la tenen ben assumida.

-Des d'aquí volem desitjar una ràpida recuperació a n'en Joan Torrens i donar-li ànims en aquests moments difícils i esperar que ben aviat estigui entre noltros.

DEFUNCIONS: Dia 4 de juny va morir n'Antònia Fontirroig Bibiloni als 79 anys.

Dia 15 de juny ens deixà na Maria Vanrell Capellà als 85 anys.

XESC OLIVER

UNA XERRADETA.. (acabament)

amb persones com Ramon Coll, Joan Moll i altres.

En cas que hi hagués beneficis econòmics, aquests es destinarien a inversions culturals o a un o altre tipus de beneficència.

-Arribarà a consolidar-se aquest Festival?

-Crec que sí. El problema d'espai es pot solucionar amb una forma digna d'envelat; és car, però no irrealitzable ni molt manco.

-Deixant el Festival de Música, quina valoració faries de la trobada de lul·listes que vares organitzar el passat dia 18 a Cura?

-Va ser una jornada molt positiva i agradable, i ha d'anar a més. La idea era donar una empenta a la canonització d'en Ramon Llull i crec que va servir per reforçar aquest propòsit. És possible que arribi a convertir-se en un curset de lul·lisme, amb participació de lul·listes de l'estranger, sobretot alemanys entre els quals n'hi ha de gran categoria.

-Un altre projecte és el del Patronat de Castellitx.

-Sí, però el projecte inicial s'ha ampliat i en lloc de ser un Patronat exclusivament per a la protecció de Castellitx volem que ho sigui per a tot el nostre Patrimoni històrico-artístic i es preocupi també d'altres monuments com creus de terme, molins, talaiots, etc. etc.

-Com va l'Orfeó Castellitx?

-Va bé, funciona i feim diverses actuacions dins un clima amistós. L'ajuda de l'Ajuntament enguany és de 250.000 pessetes.

-I el grup de teatre Es Cadafal?

-Estam preparant una comèdia d'en Miquel Mihura i la idea era estrenar-la per Sant Jaume, però el director troba que la preparació encara no és suficient. Tenim el propòsit de preparar unes obres d'en Pere Capellà. Per cert que possiblement per Sant Honorat es nomeni Fill Il·lustre del poble el Pare Munar i per Sant Jaume de l'any qui ve en Pere Capellà. Seria una bona oportunitat per presentar unes comèdies seves.

-Més projectes?

-Puc anunciar que si no hi ha res de nou la trobada de Bandes de Música que se celebra cada any a un poble de Mallorca l'any qui ve es farà a Algaida, segurament dins el mes de maig.

-Qualque cosa més, qualque altre projecte?

-En tenc un, de projecte, molt clar: fer-me una barraca a foravila i baixar al poble quan sigui necessari.

PERE MULET

BANDA DE MÚSICA

Enguany la IX Trobada de Bandes de Música es va celebrar a Muro i en ella hi va participar la nostra Banda. Es reuniren trenta bandes, l'actuació de les quals durà dues hores i mitja i acabaren amb la interpretació conjunta de La Balanguera. Foren obsequiades amb un sopar al camp de futbol.

Aquesta trobada que se celebra anualment l'any qui ve es farà a Algaida dins el mes de maig.

ACTIVITAT DE L'ORFEÓ CASTELLITX

Dissabte dia 1 l'Orfeó Castellitx va actuar a Andratx amb motiu de les festes de Sant Pere, Patró d'aquella vila. Tenen previstes altres sortides, com és ara a Ariany dia 29 de juliol. També cantaran a Algaida per les festes de Sant Jaume. A Cura, a la Trobada Lul·lística, cantaren durant la missa i la seva actuació va agradar molt.

Tenen tasca senyalada per molt de temps. Enhorabona!

UNA XERRADETA AMB...

N'ANTÒNIA SITJAR

N'Antònia Sitjar és una persona ben coneguda dins el nostre poble. Des del seu càrrec de Regidora de Cultura ha estat la promotora de tota una sèrie d'activitats que a vegades han resultat polèmiques i criticades però que són una prova del seu dinamisme i del seu esperit organitzador. Entre les activitats a què ens referim s'hi compta el Festival Internacional de Música Clàssica de Cura que està a punt de viure la segona edició. I aquest és el motiu fonamental d'aquesta xerradeta.

-Quin balanç faries del Primer Festival?

-Tenint en compte que era un assaig, com una prova, el balanç va ser positiu. El públic va respondre, la qualitat va ser important i vàrem aprendre, entre altres coses, que no ens podem fiar de la climatologia de Cura i que és massa arriscat programar el Festival a l'aire lliure. Però estam convençuts que pot arribar a ser un gran Festival.

-Com es presenta el d'enguany?

-Molt bé, possiblement amb un nivell artístic superior al de l'any passat. El problema més gros és el de la falta d'espai, ja que els concerts es faran a l'Aula de Gramàtica, que és un marc extraordinari, però amb una cabuda màxima d'unes 300 persones; això és una limitació molt grossa perquè si ve molta gent no hi cap i, per tant, no es pot fer una promoció i una propaganda massa intensa. A més els intèrprets han de ser solistes o petits grups.

-Quin és exactament el programa?

-El Festival constarà de quatre concerts que es faran en dissabte i començaran tots ells a les 22 hores. El primer dia 22 de juliol a càrrec del Trio Coll-Comellas-Cervera; el segon dia 29 de juliol amb el Quartet Enesco de

París; el tercer dia 5 d'agost per Dimitri Bashkirov; i el darrer dia 12 d'agost amb l'Orquestra "Santa Maria" de Lucerna (Suïssa). És un programa molt atractiu.

-I pel que fa al pressupost?

-El pressupost s'acosta als cinc milions de pessetes; aproximadament la meitat d'aquest pressupost l'aporta el Consell Insular i l'altra part és una contribució de diverses entitats. Precisament s'ha format un Comité d'Honor que presideix Sa Magestat la Reina i en el qual hi estan integrats els Presidents Cañellas i Verger, el Sr. Bisbe, el P. Provincial dels Franciscans, el P. Oliver, Da. Carme Delgado de March, Carles Blanes, Feliciano Fuster i Bartomeu March Servera.

Hi ha també un Comité Executiu encarregat de l'organització, molt complexa,

(Acaba a la plana anterior)